

บทที่ ๓

องค์กรและอำนาจในการสืบสวนสอบสวนของ ป.ป.ป.

เนื่องจากคุณสมบัติและความเป็นอิสระของผู้มีหน้าที่ในการสืบสวนสอบสวนตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการฯ และอำนาจที่จำต้องใช้ประกอบการสืบสวนสอบสวนดังกล่าวยังไม่สอดคล้องกับภาระหน้าที่ที่กฎหมายมอบให้แก่ ป.ป.ป. ดังนั้น ในบทนี้จะได้วิเคราะห์ถึงคุณสมบัติและความเป็นอิสระของผู้ปฏิบัติหน้าที่และอำนาจดังกล่าว

๑. องค์กรในการสืบสวนสอบสวนของ ป.ป.ป.

ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ.๒๕๑๘ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๓๐ ได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับผู้มีหน้าที่ในการสืบสวนสอบสวนตามพระราชบัญญัติดังกล่าวไว้ดังนี้

มาตรา ๘ ให้มีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ เรียกโดยย่อว่า "คณะกรรมการ ป.ป.ป." ประกอบด้วยประธานกรรมการ และกรรมการอื่นอีกไม่น้อยกว่าห้าคน แต่ไม่เกินเก้าคนกับเลขาธิการเป็นกรรมการและเลขาธิการโดยตำแหน่ง

มาตรา ๑๘ คณะกรรมการจะตั้งอนุกรรมการเพื่อพิจารณาสอบสวน หรือปฏิบัติอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการมอบหมายก็ได้

มาตรา ๓ ๖๑

"เจ้าหน้าที่" หมายความว่า เลขาธิการและข้าราชการในสังกัดสำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ ซึ่งเลขาธิการแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ และหมายความรวมถึงข้าราชการหรือพนักงานซึ่งมาช่วยราชการในสำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการที่คณะกรรมการได้แต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย ฯลฯ

ตามบทบัญญัติดังกล่าว จะเห็นได้ว่าองค์กรในการสืบสวนสอบสวนของ
ป.ป.ป. มี ๓ ระดับ คือ

๑. ประธานกรรมการ ป.ป.ป. และกรรมการ ป.ป.ป.
๒. ออนุกรรมการ ป.ป.ป.
๓. เจ้าหน้าที่ ป.ป.ป.

๑) ประธานกรรมการ ป.ป.ป. และกรรมการ ป.ป.ป.

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ
ในวงราชการ พ.ศ.๒๕๑๘ ได้มีบทบัญญัติกำหนดคุณสมบัติการแต่งตั้ง วาระการดำรง-
ตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของประธานกรรมการ ป.ป.ป. และกรรมการ ป.ป.ป.
ไว้ดังนี้

(๑) คุณสมบัติ ประธานกรรมการ ป.ป.ป. และกรรมการ ป.ป.ป.
ต้องมีคุณสมบัติดังนี้

(๑) เป็นบุคคลซึ่งมีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความรู้ความชำนาญ
ในวิชาการหรือกิจการต่าง ๆ *

(๒) ไม่เป็นข้าราชการการเมือง สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภา-
ผู้แทนราษฎร ผู้จัดการ กรรมการที่ปรึกษา ตัวแทน หรือลูกจ้างของบุคคล หน่วยงาน
บริษัท หรือองค์การใด ๆ ซึ่งดำเนินธุรกิจเพื่อค้ากำไร ^๒

(๓) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย ^๓

(๔) ไม่เป็นบุคคลไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ ^๔

* มาตรา ๔ วรรคสอง

^๒ มาตรา ๕

^๓ มาตรา ๗ (๓)

^๔ มาตรา ๗ (๔)

๒) การแต่งตั้ง

ประธานกรรมการ ป.ป.ป. และกรรมการ ป.ป.ป. แต่งตั้ง
โดยพระบรมราชโองการ ้วยความเห็นชอบของวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎร ๕

๓) วาระการดำรงตำแหน่ง

ประธานกรรมการ และกรรมการอยู่ในตำแหน่งมีกำหนด ๒ ปี
และอาจได้รับแต่งตั้งใหม่ได้อีกวาระหนึ่ง แต่จะแต่งตั้งให้อยู่ในตำแหน่งติดต่อกันเกินกว่า
สองวาระไม่ได้ ๖

๔) การพ้นจากตำแหน่ง

ประธานกรรมการ ป.ป.ป. และกรรมการ ป.ป.ป. พ้นจาก
ตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ลาออก ๗

(๒) มีพระบรมราชโองการให้ออก ้วยความเห็นชอบของ
วุฒิสภา และสภาผู้แทนราษฎร ๘

(๓) ซากคุณสมบัติในการดำรงตำแหน่งประธานกรรมการ ป.ป.ป.
และกรรมการ ป.ป.ป. ๙

(๔) ได้รับความจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุด เว้นแต่คดีที่เป็น
ความผิดลหุโทษหรือความผิดอันได้กระทำโดยประมาท ๑๐

๕ มาตรา ๔ วรรคสอง

๖ มาตรา ๖

๗ มาตรา ๗ (๑)

๘ มาตรา ๗ (๒)

๙ มาตรา ๕ และมาตรา ๗

๑๐ มาตรา ๗ (๖)

จากหลักเกณฑ์การแต่งตั้ง วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่ง
ของประธานกรรมการ ป.ป.ป. และกรรมการ ป.ป.ป. ดังกล่าว มีข้อพิจารณา ดังนี้

๑. ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายซึ่งกำหนดคุณสมบัติของบุคคลที่ดำรงตำแหน่ง
ประธานกรรมการ ป.ป.ป. และกรรมการ ป.ป.ป. ไว้ว่า จะต้องไม่เป็นข้าราชการ
การเมือง สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้จัดการ กรรมการที่ปรึกษา หัวหน้า
หรือลูกจ้างของบุคคล ห้างหุ้นส่วน บริษัท หรือองค์การใด ๆ ที่ดำเนินธุรกิจเพื่อค้ากำไร
จะเห็นได้ว่าบุคคลที่จะเป็นประธานกรรมการ ป.ป.ป. และกรรมการ ป.ป.ป. ใ
นำจะมีเฉพาะข้าราชการประจำ หรือข้าราชการบำนาญ พนักงานในรัฐวิสาหกิจ หรือ
ในหน่วยงานเอกชนที่เกษียณอายุ หรือพ้นจากตำแหน่งแล้ว สำหรับเหตุที่กฎหมายมิได้ห้าม
ข้าราชการประจำเป็นกรรมการ ป.ป.ป. เนื่องจากเห็นว่าข้าราชการประจำเป็นกำลัง
สำคัญในการสืบสวนสอบสวน โดยเฉพาะการสอบสวนเรื่องทุจริตในวงราชการเป็นปัญหา
เฉพาะเรื่อง เป็นปัญหาทางเทคนิคในแต่ละทาง^{๑๑} สำหรับข้าราชการการเมือง
สมาชิกวุฒิสภา และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งอยู่ในข่ายต้องห้ามในการดำรงตำแหน่ง
ของประธานกรรมการ ป.ป.ป. และกรรมการ ป.ป.ป. ดังกล่าว เนื่องจากต้องการให้
คณะกรรมการ ป.ป.ป. ประกอบด้วยบุคคลซึ่งไม่มีส่วนได้เสียในทางการเมือง^{๑๒} เนื่องจากใน
ภาระหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ป. ย่อมมีโอกาสนำอำนาจหน้าที่ดังกล่าวไปเป็นประโยชน์
ทางการเมือง หรือกลั่นแกล้งทำลายขวัญและกำลังใจเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้วย
ความซื่อสัตย์สุจริตตามกำลังความสามารถได้ ส่วนพนักงานรัฐวิสาหกิจที่ยังดำรงตำแหน่งอยู่
มิได้เกษียณอายุราชการนั้นจะสามารถดำรงตำแหน่งประธานกรรมการ ป.ป.ป. และกรรมการ
ป.ป.ป. เฉพาะรัฐวิสาหกิจที่สังกัดก็อยู่มีวัตถุประสงค์ในทางส่งเสริมหรือส่งเสริมการใด ๆ ที่มีใช้
ธุรกิจ เช่น องค์การส่งเสริมการค้าแห่งประเทศไทย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ฯลฯ

^{๑๑} ชานินทร์ กรีวิเชียร, "รายงานการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
ครั้งที่ ๓๘/๒๕๑๘," ๒๘ มกราคม ๒๕๑๘.

^{๑๒} เนื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.ป. ต้องไม่ประกอบด้วยบุคคลที่มีส่วนได้เสีย
ทางการเมืองดังกล่าว นายประภาศน์ อวยชัย จึงได้ลาออกจากตำแหน่งประธาน
กรรมการ ป.ป.ป. เพื่อไปดำรงตำแหน่งวุฒิสมาชิก เมื่อเดือนพฤษภาคม ๒๕๓๐

เท่านั้น หากรัฐวิสาหกิจนั้นมีวัตถุประสงค์ในทางธุรกิจอยู่ด้วยย่อมถือว่าเป็นองค์กรที่มุ่ง
ในทางค้ากำไรซึ่งต้องห้าม ในการดำรงตำแหน่งประธานกรรมการ ป.ป.ป. และ
กรรมการ ป.ป.ป. ด้วยเหตุผลว่าเป็นกรณีส่วนเกี่ยวข้องกับการค้ากำไรดังกล่าว อาจ
จะใช้อำนาจหน้าที่เหล่านี้ไปในทางไม่ชอบ เนื่องจากยอมมีศัตรูในทางธุรกิจอยู่^{๑๓}
อย่างไรก็ตาม ในกรณีดังกล่าวอาจมีข้อโต้แย้งได้ว่า การประกอบธุรกิจของรัฐวิสาหกิจนั้น
มีความแตกต่างกับธุรกิจของเอกชน ซึ่งมีความมุ่งหมายในการแสวงหาประโยชน์ของเอกชน
เองก็คือการแสวงหากำไร สำหรับประโยชน์ส่วนรวมหากจะมีอยู่บ้างก็เป็นเพียงทางอ้อม
และสองนอ่ยตรงกันข้ามกับรัฐวิสาหกิจ ถึงแม้ว่าจะดำเนินการเพื่อแสวงหากำไรก็ตาม
ก็ยังคงมีความมุ่งหมายที่จะทำประโยชน์แก่ส่วนรวมหรือประโยชน์สาธารณะ
(Public Interest)^{๑๔} อยู่และในกรณีข้าราชการประจำซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ดำรง
ตำแหน่งกรรมการรัฐวิสาหกิจก็ย่อมอยู่ในข่ายถูกต้องห้ามเช่นเดียวกัน แม้ว่าการได้รับ
แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในรัฐวิสาหกิจดังกล่าว สืบเนื่องจากการมีตำแหน่งเป็นข้าราชการ
ประจำ หรืออาจเป็นกรรมการโดยตำแหน่งตามกฎหมาย เช่น ตามระเบียบว่าด้วยกรบัญญัติ
และการเงินของรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๒๐ ข้อ ๒๔ กำหนดว่า "ให้รัฐวิสาหกิจทุกแห่ง
ดำเนินการโดยให้มีผู้แทนกระทรวงการคลังซึ่งเป็นข้าราชการประจำ ร่วมเป็นกรรมการ
อยู่ในคณะกรรมการ" โดยข้อ ๒๕ ของระเบียบเดียวกัน ระบุว่า "ให้กรรมการผู้แทน
กระทรวงการคลังมีหน้าที่รายงานผลการปฏิบัติตามความในวรรคก่อนต่อกระทรวงการคลัง"

^{๑๓} อมร จันทรมบูรณ์, "รายงานการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
ครั้งที่ ๑๘/๒๕๑๘," ๒๔ มกราคม ๒๕๑๘

^{๑๔} จันทจิรา เอี่ยมมยุรา, "วิสาหกิจมหาชน : บทวิเคราะห์ในแง่ความหมาย
และพื้นฐานความคิดทางประวัติศาสตร์," วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, (๒๕๒๔), หน้า ๔๔

ข้อจำกัดดังกล่าวทำให้การคัดเลือกบุคคลที่มีความรู้ความสามารถให้มาดำรงตำแหน่งของ
ประธานกรรมการ ป.ป.ป. และกรรมการ ป.ป.ป. เป็นไปโดยจำกัดในวงแคบ โดยเฉพาะ
ป.ป.ป. มีอำนาจสืบสวนสอบสวนเกี่ยวกับการทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่
ของรัฐในภาครัฐวิสาหกิจด้วย ซึ่งบางครั้งการพิจารณาสอบสวนเรื่องบางเรื่องจำต้อง
อาศัยคุณวุฒิความสามารถ และประสบการณ์ของเจ้าหน้าที่ดังกล่าว นอกจากนี้ในภาระ
หน้าที่คานการสืบสวนสอบสวนกรณีทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการที่เป็นความผิด
ทั้งทางวินัยและอาญา ซึ่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ
ในวงราชการฯ ได้กำหนดไว้โดยเฉพาะให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ป. ตาม
มาตรา ๑๓ และ มาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว แต่ได้กำหนดคุณสมบัติของ
ประธานกรรมการ ป.ป.ป. และกรรมการ ป.ป.ป. นอกจากในส่วนไม่มีลักษณะต้องห้าม
บางประการแล้ว ยังได้กำหนดไว้เพียงกว้าง ๆ ว่าเป็นบุคคลซึ่งมีความซื่อสัตย์สุจริตและ
มีความรู้ความชำนาญในวิชาการ หรือกิจการต่าง ๆ แต่มิได้กำหนดคุณสมบัติเฉพาะของ
ประธานกรรมการ ป.ป.ป. หรือกรรมการ ป.ป.ป. ไว้เป็นหลักการโดยชัดแจ้ง ว่า
จะต้องประกอบด้วยบุคคลผู้มีความรู้เชี่ยวชาญหรือมีประสบการณ์ด้านกฎหมาย หรือทางค่าน
การดำเนินการทางวินัย หรือการดำเนินคดีอาญาแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐอยู่ด้วย แม้เพียงบางส่วน
ซึ่งคุณสมบัติเหล่านี้เป็นสิ่งจำเป็นมากในการดำเนินการสืบสวนสอบสวน การพิจารณา ผลการ
สืบสวนสอบสวน ตลอดจนการปรับความผิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ถูกสอบสวนพบว่ามีผิด
เพื่อให้เกิดการปฏิบัติหน้าที่ของ ป.ป.ป. เป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย นอกจากนี้จะช่วยลดปัญหา
เกี่ยวกับส่วนงานการสอบสวนไม่ครบถ้วนสมบูรณ์เมื่อส่วนงานการสืบสวนสอบสวนของ ป.ป.ป.
ได้ส่งไปให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการทางวินัย หรือส่งให้พนักงานสอบสวนดำเนินการคดีอาญาต่อไป
แล้ว ผู้บังคับบัญชาหรือพนักงานสอบสวนสามารถดำเนินการต่อไปได้ตามแนวทางการสืบสวน
สอบสวนของ ป.ป.ป. ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับดำเนินการทางวินัย ตามกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๔
(พ.ศ. ๒๕๒๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๔
ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา ได้กำหนดคุณสมบัติของคณะกรรมการว่าคณะกรรมการสอบสวน
ต้องมีผู้ดำรงตำแหน่งนิกร หรือผู้ได้รับปริญญาทางกฎหมาย หรือผู้ได้รับการฝึกอบรมตาม
หลักสูตรการดำเนินการทางวินัย หรือผู้มีประสบการณ์ด้านดำเนินการทางวินัยเป็น
กรรมการสอบสวนอย่างน้อยหนึ่งคน เพื่อให้มีผู้มีความรู้ความสามารถที่สอบสวนในเรื่องที่

กล่าวหาได้อย่างถูกต้องและเป็นธรรม ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในกฎ ก.พ. ฉบับดังกล่าว นอกจากนี้ ตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ.๒๕๒๒ ยังได้มีบทบัญญัติกำหนดคุณสมบัติของคณะกรรมการร่างกฎหมาย และคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ ไว้โดยชัดแจ้ง และตรงตามภาระหน้าที่ที่กำหนดไว้โดยกฎหมายและเป็นหลักประกัน ในการคัดเลือกตัวบุคคลตลอดจนการแต่งตั้งว่า คณะกรรมการร่างกฎหมายจะต้องเป็นผู้มีความรู้เชี่ยวชาญในทางนิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ สังคมศาสตร์ หรือการบริหารราชการแผ่นดิน และต้องมีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง ต่อไปนี้

- (๑) รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือเทียบเท่า
 - (๒) รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกา หรือเทียบเท่า หรือตุลาการพระธรรมนูญ ศาลทหารสูงสุด
 - (๓) เป็นหรือเคยเป็นอาจารย์สอนวิชากฎหมายในสถาบันการศึกษาของรัฐ ในระดับมหาวิทยาลัยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี
 - (๔) เคยเป็นกรรมการร่างกฎหมายตามพระราชบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา พุทธศักราช ๒๔๗๖
 - (๕) มีความรู้และเคยทำงานในการร่างกฎหมายมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปี และมีความชำนาญและความสามารถเป็นประโยชน์แก่งานของกรรมการร่างกฎหมาย
- สำหรับคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ นอกจากเป็นผู้มีความรู้เชี่ยวชาญในทางนิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ สังคมศาสตร์ หรือการบริหารราชการแผ่นดินแล้ว จะต้องมีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่งในต่อไปนี้

- (๑) เคยเป็นกรรมการร่างกฎหมายมาแล้วไม่น้อยกว่าสองปี
- (๒) เคยเป็นกรรมการเรื่องราวร้องทุกข์ ตามพระราชบัญญัติเรื่องราวร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๔๒
- (๓) รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกา หรือเทียบเท่า หรือตุลาการพระธรรมนูญ ศาลทหารสูงสุดมาแล้วไม่น้อยกว่าสองปี

(๔) รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือเทียบเท่ามาแล้วไม่น้อยกว่าสามปี

(๕) เป็นหรือเคยเป็นอาจารย์สอนวิชากฎหมายรัฐธรรมนูญ กฎหมายปกครอง หรือวิชาเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินในสถาบันการศึกษาของรัฐในระดับมหาวิทยาลัยมาแล้วไม่น้อยกว่าหกปี

(๖) มีประสบการณ์ในการบริหารราชการไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี ทั้งนี้ ความหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

แม้ว่าในทางปฏิบัติการคัดเลือกและแต่งตั้งคณะกรรมการ ป.ป.ป. ดังกล่าว จะได้คัดเลือกจากบุคคลผู้มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ทางด้านกฎหมาย ระดับสูงมาดำรงตำแหน่งประธานกรรมการ ป.ป.ป. และกรรมการ ป.ป.ป. อยู่แล้วก็ตาม โดยเฉพาะตำแหน่งประธานกรรมการ ป.ป.ป. ตั้งแต่มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ. ๒๕๑๘ จนถึงปัจจุบัน ประธานกรรมการ ป.ป.ป. ล้วนแล้วแต่เป็นบุคคลที่เคยดำรงตำแหน่งผู้พิพากษา ระดับสูงในกระบวนการยุติธรรมของศาลยุติธรรมมาแล้วทั้งสิ้น แต่การกำหนดว่าคุณสมบัติเกี่ยวกับความรู้ และประสบการณ์ทางด้านกฎหมาย การดำเนินการทางวินัย หรือดำเนินคดีอาญา โดยชัดแจ้ง สำหรับประธานกรรมการ ป.ป.ป. หรือกรรมการ ป.ป.ป. บางส่วน เพื่อให้คุณสมบัติของคณะกรรมการ ป.ป.ป. มีความเหมาะสมและเป็นการแน่นอน มิใช่ให้ขึ้นอยู่กับอำเภอใจของผู้มีสิทธิคัดเลือกเป็นสำคัญ นอกจากนี้ยังมีผลในด้านการยอมรับความศรัทธาหรือความน่าเชื่อถือในผลการสืบสวนสอบสวนของคณะกรรมการ ป.ป.ป. เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ป. ประกอบด้วยบุคคลผู้มีความรู้ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายแล้ว จึงมีข้อพิจารณาต่อไปว่าผลการสืบสวนสอบสวนของ ป.ป.ป. จะมีความศักดิ์สิทธิ์และเด็ดขาดเพียงใดต่อไปอีกด้วย

๑๕ ประธานกรรมการ ป.ป.ป. คนแรก คือ ศาสตราจารย์ โชค จารุจินดา อธิการบดีประธานสภาฎีกา คนต่อมาคือ ศาสตราจารย์ กำร พันธุลาภ อธิการบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ ต่อมา คือ ศาสตราจารย์ ประภาศน์ อวยชัย อธิการบดีประธานสภาฎีกา ส่วนประธานกรรมการ ป.ป.ป. คนปัจจุบัน คือ นายศิริ อติโพธิ์ อธิการบดีผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในสภาฎีกาและปลัดกระทรวงยุติธรรม

ผู้คัดเลือกหรือเสนอชื่อประธานกรรมการ ป.ป.ป. และกรรมการป.ป.ป. ต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา คือคณะรัฐบาลหรือคณะรัฐมนตรี ซึ่งในทางปฏิบัติ ก็คือนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบดูแลสำนักงาน ป.ป.ป. เช่นเดียวกับคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ ซึ่งต้องเสนอรายชื่อให้สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งดังกล่าว ซึ่งจะเห็นได้ว่า คณะกรรมการ ป.ป.ป. ทำงานในด้านการใช้ดุลพินิจและพิจารณาเช่นเดียวกับคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์และต้องการหลักประกันความเป็นอิสระและการได้มาซึ่งบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมโดยเฉพาะการปลอดจากการแทรกแซงทางการเมืองเช่นเดียวกัน จึงสมควรอย่างยิ่งที่การคัดเลือกและเสนอชื่อจะต้องอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ที่แน่ชัดและมั่นคงพอที่จะเป็นหลักประกันดังกล่าว ซึ่งสำหรับคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ดังกล่าว เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้เคยกำหนดนโยบายในการคัดเลือกและเสนอชื่อโดยเฉลี่ย คุณสมบัติและอาชีพของบุคคลซึ่งประกอบเป็นคณะกรรมการดังกล่าว เช่น นักกฎหมาย นักรัฐศาสตร์ นักบริหาร นักเศรษฐศาสตร์ ฯลฯ เพื่อให้คณะกรรมการมีคุณสมบัติหรืออาชีพหนักไปในทางใดทางหนึ่งมากเกินไปอันมีผลต่อคำวินิจฉัยของคณะกรรมการฯ ได้ และเฉลี่ยประสบการณ์ในอดีตและปัจจุบัน ของกรรมการ โดยกำหนดอัตราส่วนระหว่างกรรมการซึ่งเป็นข้าราชการบำนาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิอาวุโส กับกรรมการซึ่งเป็นข้าราชการประจำ และยังได้กำหนดกฎเกณฑ์ภายในสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาในการคัดเลือกและแต่งตั้งคณะกรรมการดังกล่าว โดยให้ อ.ก.พ. ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ซึ่งประกอบด้วยข้าราชการประจำระดับสูงของสำนักงานฯ ทั้งหมดเป็นผู้พิจารณาและกลั่นกรองในการคัดเลือกบุคคลให้แก่เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาในเบื้องต้น เพื่อให้เห็นว่า เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกามีได้กระทำตามอำเภอใจและคัดเลือกบุคคลโดยปราศจากหลักเกณฑ์ เมื่อนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายได้รับรายชื่อดังกล่าวแม้มีอำนาจกลั่นกรองหรือเสนอชื่อบุคคลขึ้นมาใหม่ แต่ก็ควรระมัดระวังว่ารายชื่อที่เสนอขึ้นมานั้น เป็นการสรรหาบุคคลให้เข้ากับกฎเกณฑ์ที่ตั้งไว้และเป็นที่ยอมรับกันแล้ว การที่คณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีจะหักล้างตามอำเภอใจก็ทำได้ยากขึ้น ซึ่งน่าจะเป็นวิธีหนึ่งที่จะกระทำใ้บุคคลที่พึงปรารถนา รัฐสภาเองในการให้ความเห็นชอบ

ก็จะพลอยเข้าใจและเห็นชอบโดยมีหลักเกณฑ์ตามไปด้วย มิใช่เป็นเพราะเห็นแก่พวกพ้องหรือมีสาเหตุโกรธเคืองกันเป็นการส่วนตัว และกฎเกณฑ์เช่นนี้จะต้องมาจากรากฐานแห่งการยอมรับ และจากประสบการณ์ในอดีตและได้คุณสมบัติอันจำเป็นมาตั้งขึ้นเป็นหลักเกณฑ์ในการคัดเลือก ซึ่งสำนักงาน ป.ป.ป. อาจปฏิบัติได้ในแนวทางเดียวกันในการคัดเลือกและเสนอชื่อคณะกรรมการ ป.ป.ป. แต่ความยากลำบากอาจมีอยู่บ้างด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้

๑) สำนักงาน ป.ป.ป. เพิ่งตั้งขึ้นมาได้ประมาณ ๑๐ ปีเศษ เมื่อเทียบกับระยะเวลาและพัฒนาการของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ซึ่งตั้งมาแต่แรกเปลี่ยนแปลงการปกครอง และอันที่จริงมีรากฐานยาวนานย้อนไปถึงสมัยสมบูรณาญาสิทธิราชด้วยซ้ำ

๒) เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาเป็นข้าราชการระดับ ๑๑ และมีอำนาจหน้าที่มากกว่าความเป็นแม่บ้านของสำนักงาน เพราะมีอำนาจตามกฤษฎีกาในการทำความเข้าใจและอื่น ๆ อีกมาก มีชื่อเสียง เกียรติคุณ และเป็นตัวแทนรัฐบาลในหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งโดยกฎหมายหรือโดยการเชิญเป็นการเฉพาะตัวเป็นอันมาก นอกจากนี้ยังมีหลักประกันความมั่นคงในตำแหน่งหน้าที่ ในขณะที่เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ป. มีลักษณะเหมือนแม่บ้านของสำนักงานมากกว่าอำนาจทั้งหมดอยู่ที่คณะกรรมการ ป.ป.ป. เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ป. เป็นข้าราชการระดับ ๑๐ และต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งเกินกว่า ๔ ปี ในระยะเวลาที่ผ่านมา ถ้าไม่นับเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ป. คนปัจจุบันแล้ว เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ป. ก็มาจากหน่วยงานอื่นทั้งสิ้น เมื่อครบ ๔ ปีหรือครบวาระแล้วจึงต้องออกไปอยู่หน่วยงานอื่นทั้งสิ้น ความเข้าใจในงานของ ป.ป.ป. ความผูกพันกับสำนักงาน ป.ป.ป. ความมั่นคงและหลักประกันในตำแหน่งก็ มิใช่เอื้ออำนวยให้การกำหนดหลักเกณฑ์ภายในดังกล่าวเพื่อต่อรองกับรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรี หรือนายกรัฐมนตรีมีความเป็นไปได้ในขณะนี้เท่าใดนัก

แต่แม้กระนั้นก็ตาม เมื่อเหตุการณ์เปลี่ยนแปลงไป และระยะเวลาผ่านไปมากขึ้น แนวทางดังกล่าวก็น่าจะเป็นไปได้ และเป็นสิ่งที่พึงปรารถนา

๓. ปัญหาเรื่องความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของประธานกรรมการ ป.ป.ป. และกรรมการ ป.ป.ป. นั้น จะเห็นได้ว่าตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ ฯ ดังกล่าวได้ให้หลักประกันในความเป็นอิสระของคณะกรรมการ ป.ป.ป. พอสมควร กล่าวคือ

๑) ในกรณีที่การสืบสวนสอบสวนของคณะกรรมการ ป.ป.ป. พบว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดกระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ และส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการทางวินัย หรือส่งเรื่องให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีอาญาแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นแล้ว ให้ประธานกรรมการ ป.ป.ป. รายงานให้นายกรัฐมนตรีทราบ ซึ่งมีผลตามกฎหมายว่านายกรัฐมนตรีมีหน้าที่เพียงรับทราบผลการดำเนินการของคณะกรรมการ ป.ป.ป. เท่านั้น ไม่อาจเปลี่ยนแปลงคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ ป.ป.ป. หรือมีความเห็นเป็นอย่างอื่นได้ ทั้งนี้ แม้ว่าฝ่ายบริหารจะควบคุมรับผิดชอบการปฏิบัติงานของสำนักงาน ป.ป.ป. ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินก็ตาม ก็ไม่อาจก้าวล่วงอำนาจหน้าที่และการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.ป. ได้

๒) กรณีที่ฝ่ายบริหารจะให้ประธานกรรมการ ป.ป.ป. และกรรมการ ป.ป.ป. พ้นจากตำแหน่งก็ต่อเมื่อได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎรเท่านั้น มิใช่โดยความเห็นชอบจากฝ่ายบริหารฝ่ายเดียว เพื่อมิให้ฝ่ายบริหารมีอำนาจแทรกแซง หรือมีอิทธิพลในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ป. อย่างไรก็ตาม จะเห็นได้ว่าวาระการดำรงตำแหน่งของประธานกรรมการ ป.ป.ป. และกรรมการ ป.ป.ป. มีกำหนดระยะเวลาเพียง ๒ ปี แม้ว่าอาจจะได้รับแต่งตั้งใหม่ได้อีก ๑ วาระก็ตาม แต่การได้รับแต่งตั้งใหม่ดังกล่าวย่อมเป็นการไม่แน่นอน หากมีการเปลี่ยนแปลงคณะรัฐบาล คณะรัฐบาลชุดใหม่อาจเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการ ป.ป.ป. ได้เมื่อครบกำหนด ๒ ปีแล้ว กำหนดเวลาดำรงตำแหน่งเพียง ๒ ปีดังกล่าว ย่อมไม่อาจทำให้ประธานกรรมการ ป.ป.ป. และกรรมการ ป.ป.ป. ปฏิบัติหน้าที่ของตนได้อย่างอิสระเต็มที่ เนื่องจากวาระการดำรงตำแหน่งเพียงไม่นาน จึงเห็นว่าน่าจะมีการพิจารณาเกี่ยวกับระยะเวลาการดำรงตำแหน่งนี้ใหม่อีกครั้งหนึ่ง

๒) อนุกรรมการ ป.ป.ป. เนื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.ป. ผู้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการอย่างกว้างขวาง พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ.๒๕๑๔ จึงให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ป. จะตั้งอนุกรรมการเพื่อพิจารณาสอบสวนพร้อมปฏิบัติอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

ตามนัยดังกล่าวจะเห็นได้ว่าคณะกรรมการ ป.ป.ป. อาจแต่งตั้งอนุกรรมการเพื่อทำหน้าที่ ๒ ประการ คือ

(๑) เพื่อทำหน้าที่พิจารณาสอบสวน

(๒) เพื่อปฏิบัติหน้าที่อย่างอื่น

คำว่า "พิจารณาสอบสวน" นายบันโน สุขทรศนีย์ อธิบดีกรมการ ป.ป.ป. ได้ให้ความหมายว่า การพิจารณาข้อเท็จจริงที่ได้มาจากการสืบสวนสอบสวน ^{๑๖}

อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนเห็นว่า คำว่า "พิจารณาสอบสวน" ดังกล่าวน่าจะมีความหมายถึง

(๑) การพิจารณาเพื่อทำการสอบสวนหาข้อเท็จจริงอันเป็นการพิจารณา ก่อนเริ่มทำการสืบสวนสอบสวน

(๒) การดำเนินการสอบสวนหาข้อเท็จจริง

(๓) การพิจารณาข้อเท็จจริงที่ได้มาจากการสอบสวน ในทางปฏิบัติ

คณะกรรมการ ป.ป.ป. ได้ตั้งอนุกรรมการเพื่อพิจารณาสอบสวนตามนัยทั้ง ๓ กรณี ดังกล่าว ด้วยเหตุนี้อนุกรรมการ ป.ป.ป. จึงอาจได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการ ป.ป.ป. ให้ทำหน้าที่สืบสวนสอบสวนกรณีการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการได้ อนุกรรมการซึ่งทำหน้าที่ "พิจารณาสอบสวน" ดังกล่าว ได้แยกเป็น ๒ ประเภท ดังนี้

^{๑๖} บันโน สุขทรศนีย์, "หลักเกณฑ์และวิธีการสืบสวนสอบสวนตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ.๒๕๑๔," หน้า ๑๔

(๑) อนุกรรมการซึ่งทำหน้าที่พิจารณาสอบสวนกรณีกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐว่ากระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ คณะกรรมการ ป.ป.ป. ได้มอบหมายให้ทำหน้าที่สืบสวนสอบสวนและให้คำแนะนำแนวทางในการสืบสวนสอบสวนแก่เจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. เพื่อรวบรวมข้อมูลและพยานหลักฐาน รวมทั้งวิเคราะห์ประมวลพยานหลักฐานแล้ว ทำบันทึกเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ป. การแต่งตั้งอนุกรรมการดังกล่าวได้แต่งตั้งเป็นคณะ โดยแต่งตั้งเป็นคณะอนุกรรมการประจำ คือ มีวาระการปฏิบัติหน้าที่ ๒ ปีเท่ากับวาระของคณะกรรมการ ป.ป.ป. หรือเป็นคณะอนุกรรมการเฉพาะกิจ ซึ่งทำหน้าที่พิจารณาสอบสวนเฉพาะเรื่องกล่าวหา ร้องเรียนเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งมีความสำคัญเป็นพิเศษเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ เช่น เป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับเจ้าหน้าที่ของรัฐระดับสูง หรือมูลค่าการทุจริตเป็นเงินจำนวนสูง หรือเป็นเรื่องที่มีความสลับซับซ้อนในการสืบสวนสอบสวน เป็นต้น

(๒) คณะอนุกรรมการซึ่งทำหน้าที่พิจารณาสอบสวนกรณีมีการกล่าวหาว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐมีพฤติการณ์ว่า รวยผิดปกติ หรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ป. ได้มอบหมายให้ทำหน้าที่สืบสวนสอบสวน และให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางสืบสวนสอบสวนแก่เจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. ตรวจ พิจารณา วิเคราะห์ส่วนวนการสืบสวนสอบสวน และพยานหลักฐานซึ่งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เสนอต่อคณะกรรมการ เพื่อทำบันทึกความเห็นเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ป. รวบรวมสถิติข้อมูลและพยานหลักฐานต่าง ๆ การพิจารณาเสนอคณะรัฐมนตรีสั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐแสดงสินทรัพย์และหนี้สินของตนตามรายการวิธีการ และกำหนดเวลาที่เห็นสมควรตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๓(๒) แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ. ๒๕๔๘ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๐

สำหรับอนุกรรมการซึ่งปฏิบัติหน้าที่อย่างอื่น ได้แก่ อนุกรรมการซึ่งมิได้มีหน้าที่พิจารณาสอบสวน แต่ทำหน้าที่ประการอื่นซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ป. มอบหมาย ซึ่งจะแต่งตั้งเป็นคณะอนุกรรมการฯ เช่นเดียวกัน เช่น คณะอนุกรรมการฝ่ายมาตรการป้องกันและวางแผน ซึ่งมีหน้าที่ให้ความเห็นเสนอต่อคณะกรรมการ ป.ป.ป. เกี่ยวกับการกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ หรือการปรับปรุงการปฏิบัติราชการ หรือ คณะอนุกรรมการประชาสัมพันธ์ ซึ่งทำหน้าที่

พิจารณาวางแผนและดำเนินการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ประชาชนเข้าใจถึงอำนาจและหน้าที่
ของคณะกรรมการ ป.ป.ป. และเข้าใจถึงวิธีการที่จะให้ความร่วมมือช่วยเหลือคณะกรรมการ
ป.ป.ป. และเจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. ในอันที่จะป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ
ในวงราชการ ฯลฯ

สำหรับหลักเกณฑ์เกี่ยวกับคุณสมบัติของอนุกรรมการ การแต่งตั้ง วาระการ
ดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่ง มีดังนี้

๑. คุณสมบัติ เติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริต
และประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ. ๒๕๑๔ มิได้กำหนดคุณสมบัติของอนุกรรมการ
ป.ป.ป. ไว้แต่อย่างใด แต่พระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๐ ได้ผ่านมติให้
อนุกรรมการ ป.ป.ป. ที่ได้รับแต่งตั้งปฏิบัติหน้าที่พิจารณาสอบสวนมีคุณสมบัติเช่นเดียวกับ
กรรมการ ป.ป.ป. กล่าวคือ ๑๗

(๑) เป็นบุคคลซึ่งมีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความรู้ ความชำนาญ
ในวิชาการหรือกิจการต่าง ๆ

(๒) ไม่เป็นข้าราชการการเมือง สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎร ผู้จัดการ กรรมการที่ปรึกษา ตัวแทน หรือลูกจ้างของบุคคล ห้างหุ้นส่วนบริษัท
หรือองค์การใด ๆ ซึ่งดำเนินการธุรกิจเพื่อค้ากำไร.

(๓) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย

(๔) ไม่เป็นบุคคลผู้ไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ

๑๗ มาตรา ๑๕ วรรคสอง และวรรคสาม โดยนำ มาตรา ๔ วรรคสอง
มาตรา ๕ มาตรา ๗ (๓) และมาตรา ๗ (๔) มาใช้โดยอนุโลม

ส่วนอนุกรรมการ ป.ป.ป. ที่ได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่อย่างอื่น
พระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว ได้กำหนดคุณสมบัติเพียงว่าเป็นบุคคลซึ่งมีความซื่อสัตย์สุจริต
และมีความรู้ความชำนาญในวิชาการหรือกิจการต่าง ๆ ^{๑๘}

๒. การแต่งตั้ง โดยมติของคณะกรรมการ ป.ป.ป.

๓. วาระการดำรงตำแหน่ง ในกรณีเป็นอนุกรรมการประจำปีวาระการ
ดำรงตำแหน่ง ๒ ปี เท่ากับวาระการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการ ป.ป.ป. หาก
เป็นอนุกรรมการซึ่งตั้งขึ้นเฉพาะกิจ มีวาระการดำรงตำแหน่งตามที่ปรากฏในคำสั่งแต่งตั้ง ^{๑๙}

๔. การพ้นจากตำแหน่ง ^{๒๐}

(๑) ลาออก

(๒) ขาดคุณสมบัติของการดำรงตำแหน่งอนุกรรมการ ป.ป.ป.

(๓) ได้รับความจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุด เว้นแต่คดีที่เป็นความผิดลหุโทษ
หรือความผิดอันได้กระทำโดยประมาท

^{๑๘} แม้ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ
ในวงราชการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๓๐ จะแยกอนุกรรมการ ป.ป.ป. ออกเป็น
๒ ประเภท คือ อนุกรรมการซึ่งได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่พิจารณาสอบสวน และอนุกรรมการ
ซึ่งได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ประการอื่น และกำหนดคุณสมบัติของอนุกรรมการ ป.ป.ป.
ทั้ง ๒ ประเภทไว้แตกต่างกัน แต่ก็มีได้มีการเปลี่ยนแปลงหลักการในกฎกระทรวง (พ.ศ.๒๕๒๔)
ออกตามความในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ
พ.ศ.๒๕๑๔ ซึ่งกำหนดว่าอนุกรรมการ ป.ป.ป. จะต้องยื่นบัญชีแสดงสินทรัพย์และหนี้สิน
ในทางปฏิบัติจึงมีข้อขัดข้องเมื่อมีการแต่งตั้งบุคคลภายนอกเป็นอนุกรรมการเฉพาะกิจ เพื่อทำ
หน้าที่ซึ่งมิได้เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ
แต่บุคคลเหล่านั้นต้องยื่นบัญชีแสดงสินทรัพย์และหนี้สินก่อนปฏิบัติหน้าที่ เช่น การคัดสรรภาพวาด
ประกวดเรียงความ เป็นต้น

^{๑๙} นำมาตรา ๕ และมาตรา ๘ มาใช้โดยอนุโลม

จากที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น มีข้อพิจารณาบางประการเกี่ยวกับอนุกรรมการ
ป.ป.ป. ดังนี้

๑. ความพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ
ในวงราชการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๐ กำหนดให้มีคุณสมบัติเช่นเดียวกับกรรมการ
ป.ป.ป. คือห้ามบุคคลที่เป็นข้าราชการการเมือง สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ผู้จัดการ กรรมการที่ปรึกษา ทิวแทน หรือลูกจ้างของบุคคล ห้างหุ้นส่วน บริษัท หรือ
องค์การใด ๆ ที่ดำเนินธุรกิจเพื่อค้ากำไร ซึ่งทำให้บุคคลที่จะเป็นอนุกรรมการได้ก็มีแต่
เฉพาะข้าราชการประจำหรือข้าราชการบำนาญ พนักงานในรัฐวิสาหกิจหรือในหน่วย
งานเอกชนที่เกษียณอายุแล้ว ทำให้การคัดเลือกและแต่งตั้งอนุกรรมการที่จะมาช่วยแบ่ง
เบาภาระหน้าที่ของประธานกรรมการ ป.ป.ป. และกรรมการ ป.ป.ป. มีข้อจำกัดมาก
และโดยเฉพาะได้ห้ามกรรมการ และพนักงานรัฐวิสาหกิจดำรงตำแหน่งอนุกรรมการ
ป.ป.ป. แม้ในกรณีข้าราชการประจำซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งกรรมการ หรือ
พนักงานในรัฐวิสาหกิจ ซึ่งในการสืบสวนสอบสวนบางเรื่องเจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. มีความ
จำเป็นจะต้องได้รับคำแนะนำจากอนุกรรมการฯ ซึ่งมีความรู้ ความสามารถ และประสพ
การณ์เหล่านี้ในการกำหนดแนวทางสืบสวนสอบสวนก็ถูกจำกัดดังกล่าว

๒. ข้อกำหนดในการคัดเลือกอนุกรรมการ ป.ป.ป. ไม่มีระเบียบหรือ
ข้อบังคับกำหนดไว้เป็นการแน่นอน นอกเหนือจากหลักเกณฑ์ในเรื่องคุณสมบัติซึ่งอยู่ใน
ข่ายต้องห้ามดังกล่าว ดังนั้น จึงขึ้นกับดุลพินิจของคณะกรรมการ ป.ป.ป. ว่าบุคคลใด
สมควรได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอนุกรรมการ ป.ป.ป. ซึ่งทำหน้าที่พิจารณาสอบสวน
ดังกล่าว โดยเฉพาะอนุกรรมการซึ่งในทางปฏิบัติจะได้รับแต่งตั้งเป็นคณะ ประกอบด้วย
กรรมการ ป.ป.ป. รวมอยู่ด้วยอย่างน้อยหนึ่งคน ควรจะประกอบด้วยผู้มีความรู้
ประสบการณ์ด้านกฎหมาย การดำเนินทางวินัยและการดำเนินคดีอาญา นอกเหนือจาก
ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์หรือความเชี่ยวชาญด้านอื่น ๆ เป็นอนุกรรมการอยู่ใน
คณะอนุกรรมการดังกล่าวอยู่ด้วยเพื่อประโยชน์ในการกำหนด ประเด็นที่สืบสวนสอบสวน
ให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางสืบสวนสอบสวน ตรวจสอบ วิเคราะห์สำนวนการสืบสวน
สอบสวนและพยานหลักฐาน ตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการ ป.ป.ป.
และหรือเป็นการกลั่นกรองสำนวนการสืบสวนสอบสวนก่อนเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการ

ป.ป.ป. การกำหนดระเบียบและหลักเกณฑ์ดังกล่าวเพื่อให้การคัดเลือกอนุกรรมการ
ป.ป.ป. เป็นไปโดยชอบตามหลักการแล้ว ยังมีผลต่อการยอมรับ เชื่อถือ ศรัทธา ต่อการ
สืบสวนสอบสวนต่อ ป.ป.ป. ของบุคคลภายนอกด้วยเช่นเกี่ยวกับการกำหนดคุณสมบัติ
เฉพาะ และการคัดเลือกประธานกรรมการ ป.ป.ป. และกรรมการ ป.ป.ป. ดังที่ได้
กล่าวมาแล้วในส่วนของการประธานกรรมการ ป.ป.ป. และกรรมการ ป.ป.ป.

๓. แม้ว่าการแต่งตั้งอนุกรรมการ ป.ป.ป. ดังกล่าวจะมีความจำเป็นใน
การช่วยปฏิบัติหน้าที่สืบสวนสอบสวนของคณะกรรมการ ป.ป.ป. ก็ตาม แต่อาจมีผลเสีย
ในแง่ความล่าช้า และเป็นการเพิ่มขึ้นตอนในการดำเนินการสืบสวนสอบสวนของ ป.ป.ป.
ซึ่งบางกรณีจำเป็นต้องดำเนินการโดยเฉียบพลัน แต่จะต้อง เสนออนุกรรมการเพื่อให้
คำปรึกษาแนะนำกำหนดแนวทางสอบสวน ทราบ พิจารณา วิเคราะห์สำนวนการสืบสวน
สอบสวนและพยานหลักฐานที่เจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. ดำเนินการในทุกเรื่อง ย่อมทำให้เกิด
ผลเสียหายแก่การสืบสวนสอบสวนที่มีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการโดยเร่งด่วนดังกล่าว
ดังนั้น การตั้งอนุกรรมการ ป.ป.ป. จึงควรแต่งตั้งเฉพาะในกรณีจำเป็นและในเรื่อง
ที่สำคัญ ๆ บางเรื่องเท่านั้น ตามแนวปฏิบัติของคณะกรรมการ ป.ป.ป. กำหนดให้มี
อนุกรรมการสำหรับเรื่องที่จะต้องดำเนินการสืบสวนสอบสวนในทุกเรื่อง อาจเป็นการ
เพิ่มขึ้นตอนในกระบวนการสืบสวนสอบสวนของ ป.ป.ป. เกินกว่ากรณีจำเป็น

๓) เจ้าหน้าที่ ป.ป.ป.

เจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่สืบสวนสอบสวนให้เป็นไปตาม
มติของคณะกรรมการ ป.ป.ป. หรือคณะอนุกรรมการ ป.ป.ป. ดังกล่าว ตามพระราชบัญญัติ
ดังกล่าว ได้กำหนดให้เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ป. เป็นผู้แต่งตั้ง ซึ่งเลขาธิการ
คณะกรรมการ ป.ป.ป. ได้มีคำสั่งแต่งตั้งเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวดังนี้ ๒๐

๒๐ เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ป., "คำสั่ง ที่ ๘๘/๒๕๒๒" ๑๒ กรกฎาคม

(๑) ข้าราชการพลเรือนสามัญ สังกัดสำนักงาน ป.ป.ป.
ที่ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับ ๓ ขึ้นไป

(๒) ข้าราชการสังกัดส่วนราชการอื่นที่ไปมาช่วยปฏิบัติราชการใน
สำนักงาน ป.ป.ป. ตั้งแต่ระดับ ๓ หรือนายร้อยตำรวจตรี หรือนายร้อยตรีขึ้นไป

จะเห็นได้ว่าเจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. ผู้ทำหน้าที่สืบสวนสอบสวนดังกล่าว
สำหรับเจ้าหน้าที่ซึ่งสังกัดสำนักงาน ป.ป.ป. เองชั้นต่ำสุดเป็นข้าราชการระดับ ๓ ขึ้นไป
ซึ่งเจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนระดับต้นของสำนักงาน ป.ป.ป. ดังกล่าว ก.พ. ได้กำหนด
คุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งไว้ว่า เป็นผู้ได้รับปริญญาตรี หรือเทียบได้ไม่ต่ำกว่านี้ทางกฎหมาย
รัฐศาสตร์ (การปกครอง) บัญชี พาณิชยศาสตร์ หรือทางอื่นที่ ก.พ. กำหนดไว้ให้เป็น
คุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนี้ได้ หรือเป็นผู้ได้รับปริญญาโท หรือเทียบได้ไม่ต่ำกว่านี้
ทางกฎหมาย รัฐศาสตร์ (การปกครอง) บัญชี พาณิชยศาสตร์ หรือทางอื่นที่ ก.พ.
กำหนดไว้ให้เป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งได้

เจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนของสำนักงาน ป.ป.ป. ดังกล่าวย่อมเป็นปัจจัยสำคัญ
ยิ่งอย่างหนึ่งในความสำเร็จของงานด้านการสืบสวนสอบสวนเพื่อปราบปรามการทุจริตและ
ประพฤติมิชอบของ ป.ป.ป. ซึ่งจะต้องอาศัยความสามารถเฉพาะตัวของเจ้าหน้าที่ผู้ทำ
การสืบสวนสอบสวนเป็นอย่างมาก แต่ปัจจุบันเจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนในระดับต้นดังกล่าว
โดยเฉพาะผู้ซึ่งรับราชการใหม่ ย่อมขาดความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในการดำเนินการ
การสืบสวนสอบสวนเนื่องจากสำนักงาน ป.ป.ป. มิได้มีโรงเรียนหรือสถานที่สำหรับฝึกการ
สืบสวนสอบสวนให้เจ้าหน้าที่ซึ่งเพิ่งรับราชการใหม่ ๆ อย่างจริงจัง เหมือนกับโรงเรียนสืบสวน
สอบสวนของกรมตำรวจ แม้ปัจจุบันมีการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับการสืบสวนสอบสวนเป็นบาง
ครั้ง แต่ก็เพียงระยะเวลาสั้น ๆ และเป็นการอบรมจากการบรรยาย มิใช่จากการฝึกหรือ
ทดลองปฏิบัติการด้านสืบสวนสอบสวนจากผู้มีความรู้เชี่ยวชาญ ตลอดจนผู้มีประสบการณ์อย่างสูง
ในการสืบสวนสอบสวนการ เรียนรู้ส่วนใหญ่จึงได้จากประสบการณ์ในการทำงานของ เจ้าหน้าที่
สืบสวนสอบสวนเอง หรือจากการปรึกษาและให้คำแนะนำของเจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนผู้ปฏิบัติ
หน้าที่มาก่อน ซึ่งเจ้าหน้าที่เหล่านี้มีความแตกต่างกันทั้งในด้านความรู้ ความสามารถ และ
ประสบการณ์ การเรียนรู้ของเจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนระดับต้นดังกล่าว จึงไม่เป็นไปตาม

มาตรฐานเดียวกัน และมีใ้มาจากการฝึกอบรมอย่างจริงจัง แม้จะมีการจัดส่ง
เจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. ค้างกล่าวไปอบรมในโรงเรียนสืบสวนสอบสวนของกรมตำรวจดังกล่าว
ก็มีจำนวนจำกัดเพียงปีละ ๒ - ๓ คน ซึ่งยังนับว่ายังไม่เพียงพอสำหรับการปฏิบัติ
งานอย่างมีประสิทธิภาพของเจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนั้น
บางครั้งเจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนยังขาดความรู้เกี่ยวกับกฎหมายระเบียบและวิธีปฏิบัติ
งานโดยเฉพาะของแต่ละหน่วยงานที่กำลังตรวจสอบซึ่งย่อมมีผลต่อการสืบสวนสอบสวน
เป็นอย่างมาก จึงจำเป็นต้องส่งเจ้าหน้าที่ดังกล่าวไปอบรมใน
หน่วยงานเหล่านี้เพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับกฎหมายระเบียบและวิธีปฏิบัติงานดังกล่าวใน
การสืบสวนสอบสวนบางอย่าง จำเป็นต้องใช้ความรู้เฉพาะด้าน เช่น การก่อสร้าง
วิทยาศาสตร์ การทำแผนที่ การตรวจสอบบัญชี ซึ่งกรณีดังกล่าวการรับเจ้าหน้าที่สืบสวน
สอบสวนที่มีความรู้เฉพาะด้าน หรือการอบรมให้แก่เจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. ในเรื่องดังกล่าว
ตลอดจนการฝึกอบรมโดยต่อเนื่องเกี่ยวกับความรู้ที่จำเป็นในการสืบสวนสอบสวนอื่น ๆ
เพื่อให้การสืบสวนสอบสวนสำหรับแต่ละเรื่องกล่าวหาดังกล่าวเป็นไปโดยละเอียดรอบคอบ
และถูกต้องตรงกับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นและมีประสิทธิภาพมากที่สุด

นอกจากนี้สำนักงาน ป.ป.ป. เป็นหน่วยงานใหม่ตั้งขึ้นโดยมีรากฐาน
ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว คือ คณะกรรมการสมิณายสัญญา ธรรมศักดิ์ เป็นนายกรัฐมนตรี
เมื่อพัฒนาจนมาเป็นสำนักงาน ป.ป.ป. แล้ว ก็ต้องรับโอนและบรรจุบุคลากรอย่าง
เร่งรีบเพื่อให้ทันกับงานซึ่งความสามารถ ของบุคลากรในระยะหัวเลี้ยวหัวต่อเช่นนี้
ค่อนข้างจะจำกัดในตัวเอง ไม่อาจคัดเลือกอย่างพิถีพิถัน คำนี้จนถึงปัจจุบันนอกจาก
ความรู้ ความสามารถ และประกอบกับงบประมาณที่จำกัด การพัฒนาบุคลากรให้มี
ความรู้ด้านการสืบสวนสอบสวนจึงทำได้ยากแม้เป็นสิ่งจำเป็น ผู้เขียนเห็นว่า น่าจะมี
การตั้งโรงเรียนหรือสถาบันฝึกอบรมในหน่วยงานเดียวกัน สถาบันพัฒนาข้าราชการของ
สำนักงาน ก.พ. หรือ หน่วยพัฒนาอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ เพื่อฝึกอบรม

เจ้าหน้าที่.ป.ป.ป. ให้มีความรู้ ความสามารถ ให้มีวิทยาการด้านสืบสวนสอบสวน
ทันกับความจำเป็นในการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ ซึ่งนับวันจะเพิ่ม
มากขึ้น

๒. อำนาจในการสืบสวนสอบสวนของ ป.ป.ป.

อำนาจในการสืบสวนสอบสวน เป็นสิ่งจำเป็นที่ควบคู่ไปกับการระงับที่
ในการสืบสวนสอบสวนของ ป.ป.ป. หากปราศจากอำนาจดังกล่าว ลำพังเพียงการอาศัย
ความร่วมมือประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐ ย่อมไม่อาจเพียงพอแก่การแสวงหา
พยานหลักฐาน ทั้งพยานเอกสาร พยานบุคคล หรือพยานวัตถุเพื่อทราบข้อเท็จจริงและ
รายละเอียดเกี่ยวกับข้อกล่าวหาได้ เนื่องจากอาจมีการอ้างเหตุผลและความจำเป็น
ในกรณีที่ไม่ได้ความร่วมมือใดโดยง่าย เช่น พยานเอกสารบางอย่างอาจถือเป็นความลับ
ในหน่วยงานแต่หากผู้สืบสวนสอบสวนไม่ได้รับเอกสารดังกล่าวก็ไม่อาจพิสูจน์ข้อเท็จจริง
ในบางประการได้ อำนาจในการสืบสวนสอบสวนดังกล่าวจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้อง
บัญญัติไว้โดยชัดแจ้ง โดยกฎหมาย เพื่อมิให้มีการโต้แย้งการใช้อำนาจดังกล่าว

ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ
ในวงราชการฯ ได้ให้อำนาจประธานกรรมการ หรือกรรมการซึ่งประธานมอบหมายมีอำนาจ
ในการแสวงหาข้อเท็จจริงเพื่อประโยชน์แก่การสืบสวนสอบสวนดังต่อไปนี้

๑) มีหนังสือสอบถามส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือ
รัฐวิสาหกิจ เพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการหรืองานใด ๆ ^{๒๑}

อำนาจดังกล่าวเป็นอำนาจต่อส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจในการให้ข้อเท็จจริง หรือชี้แจงข้อเท็จจริงบางประการเพื่อประโยชน์แก่การสืบสวนสอบสวน ข้อเท็จจริงดังกล่าวอาจเป็นข้อมูลเกี่ยวกับตัวบุคคล หรือตำแหน่งหน้าที่การงานของบุคคลในหน่วยงานของรัฐ หรือกฎหมาย หรือระเบียบปฏิบัติภายในหน่วยงานนั้น ๆ ผลการสอบสวนข้อเท็จจริงหรือการสอบสวนทางวินัยในหน่วยงานของรัฐนั้น และมีความหมายรวมถึงการส่งเรื่องหรือ "ส่งประเด็น" การสอบสวนไปให้หน่วยงานของรัฐ ซึ่งได้แก่ เจ้าสังกัดของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหาว่าเป็นการสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกรณีที่ถูกกล่าวหา ในกรณีเป็นข้อกล่าวหาเล็ก ๆ น้อย ๆ เพื่อแบ่งเบาภาระหน้าที่การสืบสวนสอบสวนของ ป.ป.ป. ค่าย

การสอบถามข้อเท็จจริงต่อส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจดังกล่าว คณะกรรมการ ป.ป.ป. มักจะประสบปัญหาว่าได้รับแจ้งข้อเท็จจริงดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร แม้ว่าทางสำนักงาน ป.ป.ป. จะได้มีหนังสือเตือนขอทราบข้อเท็จจริงในกรณีดังกล่าวไปแล้วหลายครั้งก็ตาม บางครั้งเป็นผลเสียหายแก่การสืบสวนสอบสวน และเสียหายแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหา เนื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.ป. ไม่อาจดำเนินการในเรื่องที่กล่าวหาได้โดยรวดเร็ว เนื่องจากขาดข้อเท็จจริงที่จำเป็นข้อใดข้อหนึ่งประกอบ การสืบสวนสอบสวน ค่ายเหตุนี้ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๐ จึงได้มีบทบัญญัติเพิ่มเติมว่า เมื่อส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจได้รับหนังสือขอทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการหรืองานใด ๆ ดังกล่าว จะต้องชี้แจงข้อเท็จจริงดังกล่าวภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือสอบถาม หากมีความจำเป็นข้อใดใช้เวลาในการชี้แจงข้อเท็จจริงเกินกำหนด ๓๐ วัน ให้มีหนังสือแจ้งมายัง ป.ป.ป. ก่อนวันสิ้นกำหนดพร้อมทั้งเหตุผลโดยขอขยายระยะเวลาได้ครั้งละไม่เกิน ๓๐ วัน แต่รวมระยะเวลาทั้งหมดต้องไม่เกิน ๕๐ วัน ^{๒๒} ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวเป็นบทบังคับให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ

^{๒๒} พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ. ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๐ มาตรา ๑๔ ตรี

หรือรัฐวิสาหกิจปฏิบัติตาม แม้การฝ่าฝืนในกรณีดังกล่าวจะไม่มีบทบัญญัติใดในพระราชบัญญัติ
ดังกล่าว กำหนดโทษไว้โดยชัดแจ้งไม่ว่าจะเป็นโทษทางวินัยหรือโทษทางอาญาก็ตาม
แต่กรณีดังกล่าวน่าจะถือได้ว่าเจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการทอมข้อเท็จจริงดังกล่าว
ปฏิบัติหน้าที่โดยฝ่าฝืนต่อกฎหมายอันเป็นความผิดวินัยตามมาตรา ๖๔ แห่งพระราชบัญญัติ
ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๔ ^{๒๓} ได้ แม้ว่าไม่อาจถือว่าเป็นความผิด
วินัยอย่างร้ายแรง หรือเป็นความผิดอาญาใดก็ตาม

๒) มีหนังสือเรียกบุคคลใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกรณีที่ยื่นสอบสวนสอบสวน
มาให้ถ้อยคำ

อำนาจดังกล่าวเป็นอำนาจเหนือบุคคลซึ่งแตกต่างอำนาจ
ตาม (๑) ซึ่งเป็นอำนาจต่อส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ การใช้
อำนาจเรียกพยานบุคคลซึ่งอาจให้ข้อเท็จจริงอันเป็นประโยชน์แก่การสืบสวนสอบสวน
มาให้ถ้อยคำดังกล่าว แม้ตามกฎหมายจะระบุว่าให้ทำเป็นหนังสือเรียกก็ตาม เห็นว่า
หากในการสืบสวนสอบสวนพยานบุคคลได้เต็มใจให้ความร่วมมือในการให้ถ้อยคำต่อ
กรรมการ ป.ป.ป. อนุกรรมการ ป.ป.ป. หรือเจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. เอง โดยมิได้
คำนึงว่าผู้ทำการสืบสวนสอบสวนดังกล่าวได้มีหนังสือขอให้คนให้ถ้อยคำหรือไม่ กรณี
ดังกล่าวเห็นว่าเมื่อพยานบุคคลดังกล่าวได้ทราบว่าเป็น ป.ป.ป. กำลังดำเนินการสืบสวนสอบสวน
เรื่องดังกล่าว และเต็มใจให้ถ้อยคำแล้วจึงไม่มีกรณีจำเป็นที่ผู้สืบสวนสอบสวนต้องใช้อำนาจ
เรียกให้ให้ถ้อยคำต่ออย่างใด ดังนั้น แม้การสอบปากคำพยานบุคคลดังกล่าวจะมีใ้หมาย
เรียกให้บุคคลนั้นให้ถ้อยคำก็น่าจะเป็นการสืบสวนสอบสวนโดยชอบตามกฎหมายแล้ว

ในกรณีที่มิหนังสือให้บุคคลใดมาให้ถ้อยคำดังกล่าว หากบุคคลนั้น
ไม่มาให้ถ้อยคำ ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบใน
วงราชการฯ บัญญัติโดยชัดแจ้งว่าเป็นความผิดอาญา ซึ่งผู้ฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน

^{๒๓} มาตรา ๖๔ ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องสนับสนุนนโยบายของรัฐบาลและ
ต้องตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ราชการตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ และมติของคณะรัฐมนตรี
ให้เกิดผลดีหรือความก้าวหน้าแก่ราชการ ด้วยความซื่อสัตย์ เอาใจใส่และระมัดระวังรักษา
ผลประโยชน์ของทางราชการฯ

หกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ^{๒๔} อย่างไรก็ตาม มีปัญหา
ในกรณีดังกล่าวว่า หากบุคคลนั้นมาพบตามหนังสือดังกล่าวแล้ว แต่ไม่ยอมให้ด้อยค่า จะเป็น
ความผิดตามบทบัญญัติดังกล่าวหรือไม่ ในกรณีดังกล่าวเมื่อเปรียบเทียบกับบทบัญญัติใน
ประมวลกฎหมายอาญา ในหมวดความผิดต่อเจ้าพนักงานในการยุติธรรม ซึ่งมีบทบัญญัติดังนี้

มาตรา ๑๖๔ ผู้ใดชักชวนคำสั่งบังคับตามกฎหมายของพนักงานอัยการ
ผู้ว่าคดี หรือพนักงานสอบสวน ซึ่งให้มาเพื่อให้ด้อยค่า ของระหว่างโทษ

มาตรา ๑๖๕ ผู้ใดชักชวนคำสั่งบังคับตามกฎหมายของพนักงานอัยการ
ผู้ว่าคดี หรือพนักงานสอบสวน ซึ่ง ใดๆ ให้ให้ด้อยค่าของระหว่างโทษ

จะเห็นได้ว่าตามประมวลกฎหมายอาญาดังกล่าวได้แยกความผิดเกี่ยวกับการ
การออกหมายเรียกให้บุคคลมาให้ด้อยค่าดังกล่าวออกเป็น ๒ ฐาน คือ ไม่มาให้ด้อยค่า
ตามมาตรา ๑๖๔ ฐานหนึ่ง และไม่ให้ด้อยค่าตามมาตรา ๑๖๕ อีกฐานหนึ่ง แยกต่างหาก
จากกัน หากเป็นกรณีที่บุคคลใดมาพบพนักงานอัยการ ผู้ว่าคดี หรือพนักงานสอบสวนดังกล่าวแล้ว
แต่ไม่ยอมให้ด้อยค่ายอมเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๖๕ แต่ไม่เป็น
ความผิดตามมาตรา ๑๖๔ ด้วย อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนเห็นว่าบทบัญญัติ ตามมาตรา ๒๔
แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ
ดังกล่าว แม้จะมีบทบัญญัติคล้ายคลึงกับมาตรา ๑๖๔ แห่งประมวลกฎหมายอาญาดังกล่าว
แต่ก็มีส่วนที่แตกต่างกัน คือ ตามมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปราม
การทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ ใช้ด้อยค่าว่า "ไม่ให้ด้อยค่า" แต่
ตามมาตรา ๑๖๔ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ใช้ด้อยค่าว่า "ชักชวนคำสั่ง ซึ่งให้มา
เพื่อให้ด้อยค่า" ความแตกต่างกันดังกล่าวทำให้เห็นได้ว่าความผิดโคพระราชบัญญัติป้องกัน
และปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ มุ่งถึงการกระทำรวม ๒ ประการ
ด้วยกัน คือ ไม่มาพบตามหนังสือขอให้ด้อยค่า และไม่ให้ด้อยค่าแก่ผู้สืบสวนสอบสวน แต่

^{๒๔} มาตรา ๒๔ ผู้ใดไม่ให้ด้อยค่า ใดๆ ตามมาตรา ๑๔(๒) ของระหว่างโทษ
จำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

ความผิด มาตรา ๑๖๔ แห่งประมวลกฎหมายอาญาคงกล่าว มุ่งถึงกรณีบุคคลไม่มาพบ พนักงานอัยการ ผู้ว่าคดี หรือพนักงานสอบสวนตามหมายเรียก เรียกมาเพื่อให้อภัยค่า เท่านั้น ส่วนกรณีมาพบแล้วไม่ยอมให้อภัยค่าตามที่ถูกละตามยอมเป็นความผิดต่างหาก อีกบทหนึ่งใน มาตรา ๑๖๔ เมื่อคำนึงถึงเจตนารมณ์แห่งบทบัญญัติใน มาตรา ๑๔ (๒) ให้อำนาจดังกล่าวเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่สืบสวนสอบสวนในการ ใ้รับทราบ ข้อเท็จจริงจากบุคคลที่ถูกเรียกมาให้อภัยค่าแล้ว ย่อมเห็นได้ว่าบทบัญญัติแห่งมาตรา ๕๔ ซึ่งเป็นบทลงโทษผู้มีใครมาให้อภัยค่าตามที่ใ้รับหนังสือเรียกไปดังกล่าว มาตรา ๑๔(๒) ย่อมครอบคลุมถึงกรณีที่บุคคลมาพบตามหนังสือที่เรียกไปแล้ว แต่ไม่ยอมให้อภัยค่าแก่ผู้สืบสวน สอบสวนด้วย เพราะหากมาแล้วแต่ไม่ยอมให้อภัยค่าดังกล่าวย่อมไม่ทำให้ใ้ข้อเท็จจริง อันเป็นประโยชน์แก่การสืบสวนสอบสวนตามความมุ่งหมายแห่งบทบัญญัติในมาตรา ๑๔(๒) ดังกล่าว

๓) มีหนังสือเรียกบุคคลใด ๆ ให้ส่งบัญชีเอกสารหรือวัตถุใดที่จำเป็น
แก่การสืบสวนสอบสวน ^{๕๔}

อำนาจในการเรียกใ้บุคคลใด ๆ ส่งบัญชีเอกสารหรือวัตถุใด ๆ ที่จำเป็นแก่การสอบสวนดังกล่าวเป็นอำนาจเหนือบุคคล เช่นเดียวกับอำนาจในการเรียกใ้ บุคคลมาให้อภัยค่าตาม (๒) มิใช่เป็นอำนาจที่มีต่อส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือ รัฐวิสาหกิจ และถือว่าตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ในวงราชการฯ ดังกล่าว เป็นอำนาจตามกฎหมายพิเศษ หรือกฎหมายเฉพาะ ซึ่งประธาน กรรมการ ป.ป.ป. หรือผู้ใ้รับมอบหมายจากประธานกรรมการ ป.ป.ป. มีอำนาจเรียก ให้ส่งบัญชีเอกสารหรือวัตถุใด ๆ ดังกล่าวใ้ได้ แม้ว่าในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคคลที่ถูกเรียก ให้ส่งดังกล่าว จะถือว่าเป็นความลับในหน้าที่ราชการก็ตาม เช่น ตามประมวลรัษฎากร มาตรา ๑๐ บัญญัติว่า "เจ้าพนักงานผู้ใดโดยหน้าที่ราชการตามลักษณะนั้น ใ้รู้เรื่องกิจการ ของผู้เสียภาษีอากร หรือของผู้อื่นที่เกี่ยวข้อง ห้ามมิใ้หน้าออกแจ้งกับผู้อื่นหรือใ้ให้ทราบกันไป

^{๕๔} มาตรา ๑๔(๒)

โดยวิธีใด เว้นแต่จะมีอำนาจที่จะทำได้โดยชอบด้วยกฎหมายในการสืบสวนสอบสวนกรณีกล่าวหา
เจ้าหน้าที่กรมสรรพากรว่าทุจริตหรือประพฤติมิชอบในการเรียกเก็บ หรือตรวจสอบภาษีอากรก็
สามารถใช้อำนาจ ตามมาตรา ๑๔ (๒) ดังกล่าว เพื่อให้ได้พยานหลักฐานดังกล่าวมาประกอบ
การพิจารณา เจ้าหน้าที่กรมสรรพากรที่ได้รับหนังสือเรียกให้ส่งบัญชีหรือเอกสารดังกล่าวก็ไม่อาจ
อ้าง มาตรา ๑๐ แห่งประมวลรัษฎากรดังกล่าวเพื่อเป็นเหตุในการไม่ส่งพยานหลักฐานดังกล่าว
ให้กับ ป.ป.ป. ได้ เนื่องจากถือว่าเป็นกรณีที่มีอำนาจที่จะทำได้โดยชอบด้วยกฎหมาย

สำหรับบุคคลผู้ดำเนินไม่ส่งบัญชีเอกสาร หรือวัตถุใด ๆ ที่จำเป็น
แก่การสอบสวนดังกล่าว ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติ
มิชอบในวงราชการฯ ได้บัญญัติว่าเป็นความผิดอาญาและกำหนดโทษไว้ เช่นเดียวกับผู้ดำเนิน
มิได้มาให้ถ้อยคำตามหนังสือเรียกของ ป.ป.ป. โดยต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือ
ปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ ^{๒๒}

๔) สั่งพักราชการ

ตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริต
และประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ.๒๕๑๔ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๒๐
บัญญัติว่า "ในการพิจารณาสอบสวนตามความในพระราชบัญญัติที่คณะกรรมการเห็นว่า
กรณีใดมีเหตุผลสมควรให้สั่งพักราชการ หรือสั่งพักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหา ร้องเรียน
ก็ให้รายงานไปยังนายกรัฐมนตรีเพื่อทราบ และส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหา
ร้องเรียนสั่งพักราชการหรือสั่งพักงาน เพื่อรอผลผลการพิจารณาของคณะกรรมการ และ
ให้ถือว่าเป็นการสั่งพักราชการ หรือสั่งพักงานตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับที่ให้แก่
เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหา ร้องเรียนนั้น และให้นำบทบัญญัติ ระเบียบ หรือข้อบังคับ
ว่าด้วยการสั่งให้กลับเข้ารับราชการ หรือกลับเข้าทำงาน เพราะถูกสั่งพักราชการ หรือ
สั่งพักงานตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับที่รับบังคับแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นมาใช้บังคับ

^{๒๒} มาตรา ๒๔ ผู้ใดฯ ไม่ส่งบัญชีเอกสาร หรือวัตถุใด ๆ ที่เรียกหรือสั่งให้
ส่งตามมาตรา ๑๔ (๒) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท
หรือทั้งจำทั้งปรับ

โดยอนุโลม เว้นแต่ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นเป็นข้าราชการตุลาการตามกฎหมาย
ว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ ให้คณะกรรมการส่งเรื่องและความเห็นไปยัง
ปลัดกระทรวงยุติธรรมเพื่อดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ

" การสั่งพักราชการหรือพักงาน " หมายถึง การสั่งให้เจ้าหน้าที่
ของรัฐพ้นจากตำแหน่งและงบบุคลากรจ่ายเงินเดือนและเงินอื่น ๆ ที่จ่ายเป็นรายเดือน
ตลอดจนเงินช่วยเหลือต่าง ๆ ไว้ก่อน ทั้งนี้ โดยจุดมุ่งหมายไม่ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น
อยู่ปฏิบัติหน้าที่หรือป้องกันมิให้เป็นอุปสรรคแก่การสอบสวนหรือพิจารณาหรือเพื่อมิให้เกิด
ความไม่สงบเรียบร้อยขึ้น หรือเพื่อมิให้เกิดความเสียหายแก่ราชการ หน่วยงานของรัฐ
ประการอื่น

การเสนอให้สั่งพักราชการแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าว เก็บตาม
พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ. ๒๕๑๘
กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ป. รายงานไปยังคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา ถ้าคณะรัฐมนตรี
เห็นสมควรสั่งให้พักก็ให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาปฏิบัติตามความเห็นของคณะรัฐมนตรี
ทันที กล่าวคือ คณะกรรมการไม่มีอำนาจขอให้มีการสั่งพักราชการ หรือพักงานโดยเด็ดขาด
ต้องเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งคณะรัฐมนตรีอาจมีความเห็นแตกต่างไปจาก
ความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ป. ได้ แต่ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปราม
การทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๐ ได้แก้ไขจากเดิม
ดังนี้

๑. ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐประเภทอื่นนอกจาก
ข้าราชการฝ่ายตุลาการ การขอให้สั่งพักราชการ หรือพักงานดังกล่าว เป็นอำนาจโดย
เด็ดขาดของคณะกรรมการ ป.ป.ป. เพียงแต่คณะกรรมการ ป.ป.ป. มีหน้าที่รายงาน
ก่อนนายกรัฐมนตรีเพื่อทราบและสั่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาสั่งพักราชการหรือพักงาน นายกรัฐมนตรี
ไม่อาจพิจารณาหรือมีความแตกต่างกับความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ป. ได้ เมื่อได้รับ
รายงานจากคณะกรรมการ ป.ป.ป. นายกรัฐมนตรีมีภาระหน้าที่ตามกฎหมายที่จะสั่งเรื่อง
ให้ผู้บังคับบัญชาสั่งพักราชการ หรือพักงานต่อไป

๒. ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ เป็นข้าราชการ
 ทูลาการ ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ คณะกรรมการ ป.ป.ป.
 ไม่มีอำนาจโดยเด็ดขาดในการขอให้สั่งพักราชการข้าราชการตุลาการ คณะกรรมการ
 ป.ป.ป. มีอำนาจเพียงแต่ส่งเรื่องและความเห็นไปยังปลัดกระทรวงยุติธรรม ถ้า
 ปลัดกระทรวงยุติธรรมเห็นชอบตามความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ป. ว่าการจะให้
 ข้าราชการฝ่ายตุลาการผู้นั้นอยู่ในหน้าที่ราชการระหว่างถูกดำเนินการสืบสวนสอบสวน
 โดยคณะกรรมการ ป.ป.ป. จะเป็นการเสียหายแก่ราชการ รัฐมนตรีจะสั่งให้พักราชการ
 ก็ได้ ^{๒๖๙} การสั่งพักราชการผู้ถูกกล่าวหาซึ่งกล่าวว่ามีข้อพิพาทเกี่ยวกับอำนาจของ
 คณะกรรมการ ป.ป.ป. ดังนี้

๑) การสั่งพักราชการผู้ถูกกล่าวหาจะกระทำได้เฉพาะในระหว่าง
 พิจารณาสอบสวนตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ
 ในวงราชการฯ เท่านั้น กล่าวคือ ต้องอยู่ในระหว่างการสืบสวนสอบสวนของคณะกรรมการ
 ป.ป.ป. จึงจะเสนอให้พักราชการได้ แต่ถากการสืบสวนสอบสวนเสร็จสิ้นแล้ว และส่งเรื่อง
 ให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการสอบสวนทางวินัยต่อไปแล้ว การสั่งพักราชการผู้ถูกกล่าวหา
 หรือไม่ จึงเป็นดุลพินิจของผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาตนเอง หากเห็นว่ามิเห็นสมควร
 ถูกสั่งพักราชการตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนก็สั่งพักราชการได้

๒) เหตุที่คณะกรรมการ ป.ป.ป. เห็นสมควรสั่งพักราชการ หรือ
 พักงานแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหา ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริต
 และประพฤติมิชอบในวงราชการฯ มิได้บัญญัติให้ชัดแจ้งไว้โดยเฉพาะว่ากรณีใดที่อาจถือว่า
 มีเหตุสมควรในการสั่งพักราชการ หรือพักงานดังกล่าว ซึ่งเห็นว่าวัตถุประสงค์ในการสั่งพัก
 ราชการ หรือพักงานแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริต
 และประพฤติมิชอบในวงราชการฯ และการพักราชการตามมาตรา ๕๐ พระราชบัญญัติ

^{๒๖๙} โดยนัยแห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. ๒๕๒๑
 มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง

ระเบียบข้าราชการพลเรือน^{๒๔} มิได้แตกต่างกัน กล่าวคือ เพื่อประโยชน์ในการสอบสวนจึง
อาจนำเหตุที่อาจถูกสั่งพักราชการ ตามกฎ ก.พ. (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งออกโดย
อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ ดังกล่าวมาใช้
โดยอนุโลม คือ

(๑) กรณีที่ถูกกล่าวหาเป็นเรื่องการทุจริตต่อหน้าที่ราชการหรือ
เกี่ยวกับความประพฤติ หรือพฤติการณ์อื่นไม่น่าไว้วางใจ และผู้มีอำนาจเห็นว่าถ้าให้อยู่
ในหน้าที่ต่อไปอาจเกิดความเสียหายแก่ราชการ

(๒) มีพฤติการณ์อื่นแสดงว่าถ้าให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นคงอยู่ใน
หน้าที่ราชการ จะเป็นอุปสรรคแก่การสืบสวนสอบสวน หรือการพิจารณาจะก่อให้เกิด
ความไม่สงบเรียบร้อยขึ้น เช่น ใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ราชการทำลายหรือแก้ไข
เอกสารหรือพยานหลักฐานทั้งหมดหรือบางส่วน

^{๒๔} มาตรา ๕๐ ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดมีกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิด
วินัยอย่างร้ายแรงจนถูกตั้งกรรมการสอบสวนหรือถูกฟ้องคดีอาญา หรือต้องหาว่ากระทำ
ความผิดอาญา เว้นแต่เป็นความผิดที่ไต่กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ ผู้มีอำนาจ
ตามมาตรา ๘๖ หรือมาตรา ๘๖ วรรคสาม แล้วแต่กรณี มีอำนาจสั่งพักราชการ หรือสั่งให้
ออกจากราชการไว้ก่อนเพื่อรอฟังผลการสอบสวนพิจารณาได้ แต่ตังกายหลังปรากฏผลการ
สอบสวนพิจารณาว่าผู้นั้นมิได้กระทำผิดหรือกระทำผิดไม่ถึงกับจะต้องถูกลงโทษให้ออก ปลดออก
หรือไล่ออก และไม่มีกรณีที่จะต้องออกจากราชการด้วยเหตุอื่น ก็ให้ผู้มีอำนาจดังกล่าวสั่งให้
ผู้นั้นกลับเข้ารับราชการในตำแหน่งเดิม หรือตำแหน่งในระดับเดียวกันที่ต้องใช้คุณสมบัติ
เฉพาะที่ผู้นั้นมีอยู่

หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการสั่งพักราชการ การสั่งให้ออกจาก
ราชการไว้ก่อน และการดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามผลการสอบสวนพิจารณา ให้เป็นไป
ตามกำหนดในกฎ ก.พ.

สำหรับผลของการถูกสั่งพักราชการหรือพักงาน. เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้
ถูกสั่งพักราชการ หรือพักงานพ้นจากตำแหน่งหน้าที่ตลอดเวลาที่ถูกสั่งพัก ทำให้ตำแหน่งนั้น
ว่างลง แต่อัตราเงินเดือนไม่ว่าง แต่ไม่พ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐจนกว่าการ
สืบสวนสอบสวนของ ป.ป.ป. จะแล้วเสร็จ

๓. ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจสืบสวนสอบสวนของ ป.ป.ป.

ตามที่ไต่ถามมาแล้วเกี่ยวกับอำนาจของ ป.ป.ป. เพื่อประโยชน์ในการ
สืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงดังกล่าว นอกเหนือจากอำนาจในการขอให้สั่งพักราชการ
หรือพักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐแล้ว ป.ป.ป. มีอำนาจเพียงขอทราบข้อเท็จจริงจากส่วนราชการ
หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ ขอให้บุคคลมาให้ถ้อยคำและส่งบัญชีเอกสาร หรือ
วัตถุใด ๆ ที่จำเป็นแก่การสอบสวนเท่านั้น อำนาจดังกล่าวเมื่อเปรียบเทียบกับอำนาจ
ของหน่วยงาน หรือองค์กร ซึ่งมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการสอบสวนเพื่อทราบข้อเท็จจริง
คล้ายคลึงกับ ป.ป.ป. เช่น คณะกรรมการตรวจและติดตามผลการปฏิบัติราชการ
สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน พนักงานสอบสวน หรือกรรมการสอบสวนทางวินัย ก็ให้เห็น
ข้อแตกต่างระหว่างอำนาจของ ป.ป.ป. และหน่วยงานหรือองค์กรเหล่านั้นได้ชัดเจน
ขึ้นดังนี้

๑) อำนาจของคณะกรรมการและติดตามผลการปฏิบัติราชการ (ก.ค.ป.)

ตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๒๔ ลงวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๑๕

กำหนดให้เลขาธิการคณะกรรมการ ก.ค.ป.และพนักงานเจ้าหน้าที่ของ ก.ค.ป.มีอำนาจดังนี้

ข้อ ๑๒ และเพื่อปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิด
เกี่ยวกับภาษีอากรและรายได้ของรัฐ ให้เลขาธิการและพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจหน้าที่
ดังต่อไปนี้

(๑) เข้าไปในเคหสถานใด ๆ หรือยานพาหนะใด ๆ ใน
ระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก หรือในระหว่างเวลาที่มีบุคคลประกอบกิจการอัน
เกี่ยวแก่การที่จะเข้าไปตรวจสอบ ตรวจตรา หรือในขณะที่มีบุคคลกระทำความผิด สอบถาม

บุคคลใด ๆ ตรวจสอบ ทราจตรา ทราจคนบัญชีเอกสารหรือวัตถุใด ๆ และมีอำนาจยึดหรืออายัดบัญชีเอกสารหรือวัตถุนั้น

(๒) มีหนังสือสอบถามส่วนราชการตามระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น องค์การของรัฐบาล หรือรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้องเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการหรืองานใด ๆ

(๓) มีหนังสือเรียกบุคคลใด ๆ มาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งบัญชีเอกสารหรือวัตถุใด ๆ มาเพื่อประกอบการพิจารณาหรือเรียก หรือส่งบุคคลในสถานที่หรือในยานพาหนะที่กำลังทำการตรวจให้ปฏิบัติกรไต่ท่่าที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ในการตรวจ

ข้อ ๑๓ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นข้าราชการพลเรือนชั้นตรีขึ้นไปมีอำนาจเช่นเดียวกับพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ที่จะจับผู้ซึ่งมีเหตุอันควรเชื่อว่าได้กระทำความผิดกฎหมายว่าด้วยภาษีอากร

ข้อ ๑๔ บรรดาถ้อยคำที่บุคคลใดให้ไว้ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามข้อ ๑๒ (๓) และไต่บันทึกไว้เบื้องต้น ให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของสำนวนการสอบสวนของพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ข้อ ๑๕ ผู้ใดขัดขวางหรือไม่ให้ความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานซึ่งปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติกรตามข้อ ๑๒(๑) หรือไม่มาให้ถ้อยคำ หรือไม่ส่งบัญชีเอกสารหรือวัตถุใด ๆ ที่เรียกให้มาหรือให้ส่งตามข้อ ๑๒(๓) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(๒) อำนาจของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน (สทง.) ตามพระราชบัญญัติการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๒๒ สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินมีอำนาจดังต่อไปนี้

มาตรา ๔

(๑) ตรวจสอบเงินและทรัพย์สินอื่น บัญชี ทะเบียนเอกสาร หรือหลักฐานอื่นที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยรับตรวจ

(๒) เรียกผู้รับตรวจหรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยรับตรวจมาเพื่อ
สอบสวน หรือสั่งให้ผู้รับตรวจหรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยรับตรวจส่งมอบบัญชี ทะเบียน
เอกสาร หรือหลักฐานอื่นบรรดาที่หน่วยรับตรวจจัดทำขึ้นหรือมีไว้ในครอบครอง

(๓) อายัดเงินและทรัพย์สินอื่น บัญชี ทะเบียน เอกสาร
หรือหลักฐานอื่นที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยรับตรวจ

(๔) เรียกบุคคลใด ๆ มาให้การเป็นพยานในการตรวจสอบ
ตาม (๑) หรือให้ส่งมอบบัญชี ทะเบียน เอกสาร หรือหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือ
สันนิษฐานว่าเกี่ยวข้องกับหน่วยรับตรวจเพื่อประกอบการพิจารณา

มาตรา ๔ เพื่อปฏิบัติการตามมาตรา ๔ ให้ผู้อำนวยการและ
พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปในสถานที่ใด ๆ ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นและ
พระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการเพื่อตรวจสอบ ค้น ยึด หรืออายัดบัญชี ทะเบียน
เอกสาร หรือหลักฐานอื่นหรืออายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวข้อง หรือสันนิษฐานว่าเกี่ยวข้องกับ
หน่วยรับตรวจที่จำเป็น

๓) อำนาจของพนักงานสอบสวน

"พนักงานสอบสวน" ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
มาตรา ๒(๖) หมายถึง เจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายให้มีอำนาจและหน้าที่ทำการสอบสวนคดีอาญา

มาตรา ๑๔ "ผู้มีอำนาจสอบสวนคดีอาญา ได้แก่ พนักงานฝ่ายปกครอง
หรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ ปลัดอำเภอ และข้าราชการตำรวจซึ่งมียศตั้งแต่ร้อยตำรวจตรี หรือ
เทียบเท่าขึ้นไป^{๒๔}

^{๒๔} ตั้งแต่ปี ๒๕๐๖ จนถึงปัจจุบัน อำนาจหน้าที่ในการสอบสวนคดีอาญาเป็นของ
ตำรวจฝ่ายเดียวจนถึงปัจจุบัน

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พนักงานสอบสวนมีอำนาจ
ในการรวบรวมพยานหลักฐาน ดังนี้

(๑) ตรวจสอบบุคคลและสิ่งของโดย "ตรวจตัวผู้เสียหายเมื่อผู้นั้น
ยินยอม หรือตรวจตัวผู้ต้องหาหรือตรวจสอบสิ่งของ หรือสถานที่อันสามารถอาจใช้เป็นพยาน
หลักฐานได้ ให้รวมทั้งทำภาพถ่าย แผนที่ หรือภาพวาด จำลอง หรือพิมพ์ลายนิ้วมือหรือ
ลายเท้า"^{๓๐}

(๒) ค้นเพื่อพบสิ่งของซึ่งมีไว้เป็นความผิด หรือได้มาโดยการกระทำผิด
หรือได้ใช้ หรือสงสัยว่าได้ใช้ในการกระทำผิด หรือซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ แต่
ต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการค้น^{๓๑}

(๓) หมายเรียกบุคคลซึ่งครอบครองสิ่งของซึ่งอาจใช้เป็นพยาน
หลักฐาน^{๓๒}

(๔) ยึดไว้ซึ่งสิ่งของที่ค้นพบหรือส่งมา ตามข้อ ๒ และ ๓^{๓๓}

(๕) หมายเรียกผู้เสียหาย หรือบุคคลใดซึ่งพนักงานสอบสวนมีเหตุ
อันควรเชื่อว่า ถ้อยคำของเขาจะเป็นประโยชน์แก่คดี^{๓๔}

(๖) จับ ความคุม ปล่อยผู้ต้องหา หรือบุคคลที่เชื่อว่าเป็นผู้กระทำผิด
ดังนี้^{๓๕}

^{๓๐} มาตรา ๑๓๒(๑)

^{๓๑} มาตรา ๑๓๒(๒)

^{๓๒} มาตรา ๑๓๒(๓)

^{๓๓} มาตรา ๑๓๒(๔) คำว่า "ยึด" ดังกล่าวให้หมายความรวมถึง "อายัด" ด้วย
(คำพิพากษาศาลฎีกา ที่ ๑๔๓๗/๒๔๘๒)

^{๓๔} มาตรา ๑๓๓

^{๓๕} มาตรา ๑๓๖

- ก. จับกุมหรือควบคุมโดยจัดการเอง
- ข. จัดการให้จับหรือควบคุมเมื่อมีคนอื่นมาแจ้งหรือส่งออกมาหมายให้จับ
- ค. ปลดปล่อยชั่วคราว
- ง. ปลดปล่อยตามกฎหมาย

(๓) ขณะทำการอยู่ในบ้านเรือน หรือสถานที่อื่น ๆ มีอำนาจสั่งไม่ให้ผู้ใดออกไปจากที่นั้น ๆ ชั่วเวลาที่จำเป็น

การกักตัวบุคคลเฉพาะเพื่อประโยชน์แก่การสอบสวนและชั่วเวลาเท่าที่จำเป็นอาจจะมีได้ เพราะเกรงว่าจะลอบไปให้ข่าวแก่ผู้ต้องหา หรือไปทำลายซ่อนเร้น หลักฐาน ฯลฯ^{๓๖}

(๔) อำนาจของกรมตำรวจสอบสวนทางวินัย

กรมการสอบสวนทางวินัย คือ กรมการที่ผู้บังคับบัญชาได้แต่งตั้งขึ้นตามกฎหมายเพื่อทำหน้าที่ในการสอบสวนข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๔๖^{๓๗} แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘

ความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ ได้แก่ความผิดดังต่อไปนี้

- (๑) หุจริตต่อหน้าที่ราชการ
- (๒) ประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการอันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง
- (๓) จงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ หรือมติคณะรัฐมนตรี อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง

^{๓๖} มาตรา ๑๓๙

^{๓๗} มาตรา ๔๖

(๕) เปิดเผยความลับของทางราชการอันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ทางราชการอย่างร้ายแรง

(๕) ชักคำสั่งหรือหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งในหน้าที่ราชการโดยชอบด้วยกฎหมาย และระเบียบของทางราชการอันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ทางราชการอย่างร้ายแรง

(๖) รายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชาอันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ทางราชการอย่างร้ายแรง

(๗) ละทิ้งหน้าที่ราชการโดยไม่มีเหตุอันสมควร เป็นเหตุให้เสียหายแก่ทางราชการอย่างร้ายแรง

(๘) ละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันเป็นเวลานานเกินกว่าสิบห้าวัน โดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือโดยมีพฤติการณ์อันแสดงถึงความจริงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ

(๙) ทุจริต หนี้ยศหนยาม กตัญญูหรือข่มเหงราษฎร

(๑๐) กระทำผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุกหรือโทษที่หนักกว่าจำคุก โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกหรือโทษหนักกว่าจำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๑๑) ปรีะพฤติชั่วอย่างร้ายแรง

ตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๔ บัญญัติให้กรรมการสอบสวนทางวินัยเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา และมีอำนาจเช่นเดียวกับพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เพียงเท่าที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของกรรมการสอบสวน และโดยเจตนาให้มีอำนาจตั้งต่อไปนี้ด้วย คือ

(๑) เรียกให้กระทรวง ทบวง กรม หน่วยราชการ หรือรัฐวิสาหกิจชี้แจงข้อเท็จจริง ส่งเอกสารและหลักฐาน ส่งผู้แทนหรือบุคคลในสังกัดมาชี้แจงหรือให้ถ้อยคำเกี่ยวกับเรื่องที่สอบสวน

(๒) เรียกผู้ถูกกล่าวหาหรือบุคคลใด ๆ มาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งเอกสารและหลักฐานเกี่ยวกับเรื่องที่สอบสวน

อำนาจของ ป.ป.ป. เพื่อประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวนตามภาระหน้าที่ในการ
ปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการดังกล่าว ซึ่งประธานกรรมการ ป.ป.ป.
หรือกรรมการ ป.ป.ป. ที่ได้รับมอบหมาย^{๑๘} มีอำนาจเพียงมีหนังสือสอบถามข้อเท็จจริง และ
มีหนังสือเรียกหรือแจ้งให้บุคคลมาให้ถ้อยคำ หรือส่งบัญชีเอกสารที่จำเป็นในการสืบสวนสอบสวน
เท่านั้น ซึ่งการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ
ในวงราชการฯ ยังไม่เพียงพอในการแสวงหาพยานหลักฐานมาพิสูจน์ความผิดของบุคคลเหล่านั้น
ได้ ประธานกรรมการ ป.ป.ป. ไม่มีอำนาจหรือมอบหมายให้บุคคลอื่นเป็นผู้มีอำนาจในการจับกุม
ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ แม้ในกรณีที่เจ้าหน้าที่
ป.ป.ป. จะได้รับคำร้องเรียนหรือได้รับแจ้งข้อมูลซึ่งถูกเจ้าหน้าที่ของรัฐใช้อำนาจในตำแหน่ง
หน้าที่ ช่มชู้เรียกทรัพย์สิน โดยแจ้งว่าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นนัดหมายให้ผู้ร้องเรียน หรือผู้ถูกเรียก
เงินนำเงินมาให้ในวันรุ่งขึ้น การพิสูจน์ความผิดในกรณีดังกล่าวแม้เจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. จะได้
ร่วมรู้เห็นในการเจ้าหน้าที่ช่มชู้และรับเงินจากผู้ร้องเรียนดังกล่าว ก็ไม่สามารถจับกุมให้
เป็นที่ประจักษ์ได้โดยฉับพลัน เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นได้ โดยอำนาจของตนเอง ซึ่งในกรณีเช่นนี้
หากไม่กระทำการจับกุมผู้กระทำความผิดในขณะนั้น และพิสูจน์ความผิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น
ให้เป็นที่ประจักษ์ได้โดยฉับพลัน การพิสูจน์ความผิดในภายหลังย่อมกระทำได้โดยยากและ
ล่าช้าโดยไม่มีความจำเป็น กรณีที่ไม่สามารถพิสูจน์ความผิดในกรณีเช่นนี้โดยฉับพลัน
ย่อมไม่อาจมีผลในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ
โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ แม้ในทางปฏิบัติปัจจุบัน สำนักงาน ป.ป.ป. จะได้นำคำให้การ
เกี่ยวกับคำร้องเรียนในลักษณะดังกล่าวโดยขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ตำรวจกองปราบ-
ปราม กรมตำรวจ เพื่อดำเนินการให้มีการจับกุมเจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าวโดยเจ้าหน้าที่
ป.ป.ป. เป็นพยานในการจับกุมก็ตาม แต่เมื่ออำนาจจับกุมดังกล่าวมิใช่เป็นของเจ้าหน้าที่

^{๑๘} ในการปฏิบัติเพื่อให้การดำเนินการตามอำนาจหน้าที่เป็นไปโดยรวดเร็ว
ประธานกรรมการ ป.ป.ป. ได้มอบหมายให้เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ป. ซึ่งเป็น
กรรมการและเลขานุการโดยตำแหน่งของคณะกรรมการ ป.ป.ป. และเป็นผู้บังคับบัญชา
สูงสุดภายในสำนักงาน ป.ป.ป. เป็นผู้ใช้อำนาจดังกล่าว

ป.ป.ป.เอง ย่อมไม่เกิดความสะดวกและคล่องตัวเท่าที่ควร โดยเฉพาะอาจการนิเทศภาค
ในการประสานงานทำให้การจับกุมไม่ประสบผลสำเร็จได้

นอกจากนี้ในบางกรณีการสืบสวนสอบสวนเพื่อพิสูจน์ความผิดจำต้องอาศัย
พยานเอกสารหรือพยานวัตถุ ซึ่งจำเป็นต้องไต่มาโดยรวดเร็วเพื่อป้องกันมิให้เจ้าหน้าที่
ของรัฐผู้ถูกสอบสวนใคร่ตัวล่วงหน้า และอาจอาศัยอำนาจในตำแหน่งหน้าที่ของตนทำลาย
ยึดขยาย ปลอมแปลง หรือปิดบังเอกสารหลักฐานที่สำคัญ ๆ ได้ ซึ่งอำนาจตามพระราชบัญญัติ
ป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการฯ เพียงการขอเอกสาร
หลักฐานจากเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยไม่มีอำนาจในการตรวจ ค้น ยึด หรืออายัดเอกสารหลักฐาน
ดังกล่าว ซึ่งเอกสารหลักฐานที่ ป.ป.ป. ใ้รับอาจมิใช่เอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง
กำลังดำเนินการสืบสวนสอบสวนทั้งหมดที่มีอยู่ และไต่ไม่อาจทราบว่าเอกสารหลักฐานที่
ไต่รับนั้นไต่ถูกปิดบังไว้บางส่วนหรือไม่ บางกรณีก็ไต่รับแจ้งว่าเอกสารหลักฐานนั้นไต่สูญหาย
ไม่อาจค้นหาได้ ซึ่ง ป.ป.ป. ก็ไม่อาจใช้อำนาจในการตรวจค้น ไต่ว่ามีเอกสารหลักฐาน
นั้นอยู่หรือไม่ อำนาจในการจับกุมโดยเฉพาะการตรวจ ค้น ยึด หรืออายัด ดังกล่าวเป็น
อำนาจที่จำเป็นอย่างยิ่งในการสืบสวนสอบสวนในทุกกรณี ซึ่งรวมทั้งการทุจริตและประพฤติ
มิชอบในวงราชการฯ ด้วย เมื่อ ป.ป.ป. มีหน้าที่ในการสืบสวนสอบสวนในกรณีมีการ
กล่าวหาหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ ซึ่งเป็นที่
ยอมรับว่าเป็นภาระหน้าที่ที่ใหญ่หลวงและมีความสำคัญซึ่งกระทบถึงสถานะ และความอยู่รอด
ของประเทศ จึงไต่มีการจัดตั้งหน่วยงาน ป.ป.ป. ขึ้นทำหน้าที่โดยเฉพาะในการป้องกัน
และปราบปรามในเรื่องดังกล่าวตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและ
ประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ.๒๕๑๔ แต่อำนาจที่ ป.ป.ป. ใ้รับซึ่งจำเป็นแก่การ
สืบสวนสอบสวนดังกล่าวกลับน้อยเกินไปไม่สมดุลกันในภาระหน้าที่ที่ไต่รับมอบหมาย ซึ่งจะ
เห็นไต่อย่างชัดเจนยิ่งขึ้นเมื่อเปรียบเทียบอำนาจหน้าที่ของ ป.ป.ป. กับหน่วยงานหรือองค์กร
ซึ่งมีภาระหน้าที่เกี่ยวกับการสอบสวนเพื่อทราบข้อเท็จจริง เช่น คณะกรรมการตรวจและ
ติดตามผลการปฏิบัติราชการ สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน พนักงานสอบสวนและกรมการ
สอบสวนทางวินัย ซึ่งไต่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่าทุกหน่วยงานหรือองค์กรดังกล่าวต่างมี
อำนาจในการเข้าไปในสถานที่ใด ๆ เพื่อตรวจสอบ ตรวจ ค้น ยึด หรืออายัด บัญชี ทะเบียน
เอกสาร หรือเอกสารใด ๆ ทั้งสิ้น แต่ ป.ป.ป. ก็มีไต่รับอำนาจที่จำเป็นแก่การสืบสวน

สอบสวนดังกล่าว แม้เมื่อได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการฯ ดังกล่าวในปี พ.ศ.๒๕๓๐ ก็มีให้มีบทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจของ ป.ป.ป. ในการจับกุมตลอดจนการตรวจค้น ยึด หรืออายัดดังกล่าวแต่อย่างใด

นอกจากปัญหาเกี่ยวกับอำนาจอันไม่เพียงพอเพื่อประโยชน์แก่การสืบสวนสอบสวน ดังกล่าวแล้ว ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ.๒๕๑๘ และแก้ไขเพิ่มเติม ๒๕๓๐ ดังกล่าว ได้กำหนดให้อำนาจในการขอให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ ชี้แจงข้อเท็จจริง และขอให้บุคคลใด ๆ มาให้ถ้อยคำหรือส่งบัญชี เอกสาร วัตถุใด ๆ มาประกอบการพิจารณาสืบสวนสอบสวน ดังกล่าวเป็นอำนาจของประธานกรรมการ ป.ป.ป. หรือกรรมการ ป.ป.ป.ที่ได้รับมอบหมายจากประธานกรรมการ ป.ป.ป. ดังกล่าวมิได้กำหนดให้เป็นอำนาจตามกฎหมายของเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ป. ซึ่งเป็นผู้บริหารสูงสุดของสำนักงาน ป.ป.ป. หรือเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. ซึ่งเป็นกำลังสำคัญ และมีบทบาทอย่างยิ่งในการปฏิบัติหน้าที่สืบสวนสอบสวนตามพระราชบัญญัติดังกล่าวด้วยแต่อย่างใด บทบัญญัติดังกล่าวจึงไม่สอดคล้องในทางปฏิบัติและทำให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ในการสืบสวนสอบสวนซึ่งจะต่อก้าวต่อไป แม้ว่าในทางปฏิบัติประธานกรรมการ ป.ป.ป. จะมอบหมายดังกล่าวให้แก่เลขาธิการ ป.ป.ป. ของคณะกรรมการ ป.ป.ป. เป็นผู้ใช้อำนาจดังกล่าว ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและความคล่องตัวในการปฏิบัติงานก็ตาม แต่อำนาจดังกล่าวเป็นอำนาจเฉพาะตัวและเฉพาะตำแหน่งของเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ป. ซึ่งไม่อาจมอบหมายการใช้อำนาจดังกล่าวให้กับรองเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ป. หรือผู้รักษาราชการแทน เนื่องจากเป็นกรณีที่ได้รับมอบหมายจากประธานกรรมการ ป.ป.ป. โดยเฉพาะตามมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการฯ ดังกล่าว ในกรณีที่เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ป. ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ด้วยประการใด ๆ เช่น เดินทางไปราชการไปต่างประเทศ เจ็บป่วย หรือมีกิจธุระอันจำเป็นเป็นระยะเวลานาน ๆ หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยเหตุใด ๆ ก็ตาม รองเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ป. หรือผู้รักษาราชการแทนก็ไม่อาจใช้อำนาจดังกล่าวเพื่อประโยชน์

ในการสืบสวนสอบสวนได้ แม้ว่าประธานกรรมการ ป.ป.ป. จะได้ดำเนินการโดยมอบอำนาจดังกล่าวให้แก่กรรมการ ป.ป.ป. คนอื่นก็ตามแต่กรณีดังกล่าวก็ไม่ทำให้เกิดความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานเท่าที่ควร เนื่องจากกรรมการ ป.ป.ป. ดังกล่าวไม่อาจทราบขั้นตอนการทำงานและรายละเอียดของเรื่องที่อยู่ระหว่างการสืบสวนสอบสวนได้ เช่นเดียวกับเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ป. หรือรองเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ป. หรือเจ้าหน้าที่ระดับสูงของสำนักงาน ป.ป.ป. ซึ่งปฏิบัติงานประจำเกี่ยวกับเรื่องที่สืบสวนสอบสวนดังกล่าว หากอำนาจดังกล่าวเป็นของเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ป. ด้วยก็จะทำให้สอดคล้องกับทางปฏิบัติที่แท้จริง และในกรณีที่เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ป. ไม่อยู่หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ รองเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ป. หรือผู้รักษาราชการแทนตามกฎหมาย ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานประจำเกี่ยวกับเรื่องที่สืบสวนสอบสวน และเป็นผู้ที่ควบคุมบังคับบัญชาการดำเนินการสืบสวนสอบสวนของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ป. สามารถมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับเลขาธิการ ป.ป.ป. ตามข้อ ๔๔ แห่งประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ ๒๑๔^{๓๔} เพื่อประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวนตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการฯ ดังกล่าวได้

^{๓๔} ข้อ ๔๔ ให้ผู้รักษาราชการแทนตามข้อ ๓๔ ข้อ ๓๕ ข้อ ๔๑ ข้อ ๔๑ และข้อ ๔๒ มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ซึ่งตนแทน

ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งใด หรือผู้รักษาราชการแทนผู้ดำรงตำแหน่งนั้นมอบหมายหรือมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นปฏิบัติราชการแทน ให้ผู้ปฏิบัติราชการแทนมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ซึ่งมอบหมายหรือมอบอำนาจ